

MEDDELANDE

2 • 2013

Uppdrag om förslag till ny
lagstiftning om virkesmätning

© Skogsstyrelsen april 2013

Författare

*Jan Bäcké
Mats Herling*

Upplaga

Finns endast som pdf-fil för egen utskrift

ISSN 1100-0295
BEST NR 1585

Skogsstyrelsens böcker och broschyrer
551 83 Jönköping

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning.....	2
1 Författningsförslag	5
1.1 Förslag till virkesmätningsslag	5
1.2 Förslag till virkesmätningssförordning.....	6
1.3 Förslag till ändring i offentlighets- och sekretessförordningen	7
2 Allmänt	8
3 Nuvarande lagstiftning	10
3.1 Kort historik	10
3.2 Nu gällande lagstiftning	11
4 Andra länders lagstiftning	12
4.1 Norge.....	12
4.2 Finland	13
4.3 Tyskland.....	14
4.4 Österrike.....	14
5 Europastandard för virkesmätning	15
5.1 EU-direktiv om virkesmätning.....	15
5.2 Europastandard gällande virkesmätning	15
6 En ny virkesmätningsslagstiftning.....	16
7 Lagstiftningens omfattning	20
8 Virkesmätningens utförande och dokumentation	23
9 Tillsynsfrågor	25
9.1 Tillsynsmyndighet.....	25
9.2 Befogenheter i samband med tillsyn	25
9.3 Egenkontroll.....	26
10 Anmälningsskyldighet	28
11 Sanktioner.....	29
12 Överklagande	31
13 Offentlighets- och sekretessförordningen.....	32
14 Ikraftträdande.....	33
15 Finansiering av tillsynsverksamheten.....	34
16 Ekonomiska konsekvenser	35
16.1 Lagens syfte	35

16.2 Vilka som berörs av regleringen	35
16.3 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser.....	36
16.4 Alternativ till lagstiftning.....	37
17 Författningskommentarer.....	39
Bilaga 1	41
Bilaga 2	43

Bilagor

1. Uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning
- 2 Begäran om förlängd tid för redovisning av uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning, beslut

Förord

I detta meddelande redovisar Skogsstyrelsen uppdraget från regeringen att utarbeta förslag till ny lagstiftning om virkesmätning.

Skogsstyrelsen lämnar förslag till författningstext i form av en lag och förordning om virkesmätning. Förslaget innebär bland annat en ökning av lagens omfattning till att gälla i princip alla virkessortiment, inklusive energisortiment. Vidare läggs förslag om anmälningsskyldighet och egenkontroll.

Skogsstyrelsen föreslås som tillsynsmyndighet och föreslås få behörighet att utfärda föreskrifter om virkesmätning.

Uppdraget har genomförts i bred samverkan med företrädare för relevanta näringar och organisationer. Vi har under arbetets gång mötts av en positiv och konstruktiv anda och vi hoppas att detta lägger en bra grund för det fortsatta arbetet med att genomföra de anpassningar som förslaget till ny lagstiftning om virkesmätning kommer att innebära.

Monika Stridsman

Generaldirektör Skogsstyrelsen

Sammanfattning

Skogsstyrelsen har fått i uppdrag från regeringen att, efter samråd med berörda organisationer och företag, utarbeta förslag till ny virkesmätningsslag och en förordning om virkesmätning. Förslaget ska innehålla vilka sortiment som ska regleras, vilka aktörer som ska omfattas samt bestämmelser om kontroller som bedöms behövas. I uppdraget ingår bl.a. att ta fram en ingående analys av behovet av en ny virkesmätningsslag och att analysera och motivera alla förslag. Regeringens målsättning om regelförenkling för företag ska beaktas. Vidare ska övervägas om egenkontroll bör användas som en del av kontrollen av att lagstiftningen följs. Förslaget ska innehålla nödvändiga författningsbestämmelser samt en konsekvensutredning. Uppdraget ska redovisas senast den 29 april 2013.

Syftet med virkesmätningsslagstiftningen är att vederlagsgrundande virkesmätning ska utföras korrekt för att ge säljare och köpare jämbördig möjlighet att bedöma rimligt vederlag för försålt virke. Lagstiftningen bidrar också till en trovärdig och väl fungerande virkesmarknad.

Skogsstyrelsen föreslår att lagstiftningen, till skillnad från nu gällande lagstiftning, ska omfatta samtliga trädslag, sortiment (t.ex. massaved, energisortiment) och de flesta användningsområden. Förslaget till lagstiftning är således neutralt vad gäller trädslag och sortiment. Den föreslagna ökade omfattningen innebär bl.a. att energisortiment faller under lagstiftningen.

Den föreslagna ökade omfattningen av lagstiftningens tillämpning medför att svagare part skyddas även vid affärer med energisortiment och eventuella andra tillkommande sortiment. Det bidrar också till ett visst mått av ordning och reda, stabilitet och en kvalitetssäkring av den verksamhet som inte omfattas av nuvarande lagstiftning. Vidare medför den föreslagna ökade omfattningen av tillämpningen att samtliga de som utför vederlagsgrundande virkesmätning har samma regler att följa.

Skogsstyrelsen föreslår följande undantag från lagstiftningen, då skyddsbehov för svagare part inte gör sig gällande:

-virke som tidigare har sålts,

-virke som är avsett för annat än förädling i industriell skala eller energiproduktion i industriell skala, och

-förädlad virke eller biprodukter som uppstår vid förädling i industriell skala eller energiproduktion i industriell skala.

Skogsstyrelsens förslag att begränsa lagstiftningen till första säljled medför en regelförenkling genom att affärer i senare säljled inte omfattas.

Det finns inga krav på mätning av virke innan virket säljs, men om vederlagsgrundande mätning utförs ska bestämmelserna i virkesmätningsslagstiftningen följas. I lagstiftningen regleras inte på vilket sätt virkesmätningen ska utföras, utan endast med vilken noggrannhet det ska ske. Lagstiftningen är således teknik-

neutral. I lagstiftningen regleras inte heller frågan om vederlag för försålt virke, utan avtalsfrihet råder mellan säljaren och köparen.

Skogsstyrelsen föreslår att regeringen utser Skogsstyrelsen till tillsynsmyndighet. Skogsstyrelsen föreslår att tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur virkesmätning ska utföras och dokumenteras.

Skogsstyrelsen föreslår att tillsynsmyndigheten i den utsträckning som behövs för att utöva tillsyn ska ha rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover. Rätten till tillträde gäller inte bostäder. Tillsynsverksamheten föreslås bekostas av allmänna medel.

Skogsstyrelsen föreslår att tillsynsmyndigheten ska få meddela de förelägganden och förbud förenade med vite som behövs för att lagstiftningen ska följas. Tillsynsmyndighetens beslut ska kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vidare föreslås att överträdelser av bestämmelser i virkesmätningstagstiftningen inte ska sanktioneras med särskilt straff eller sanktionsavgifter.

Skogsstyrelsens förslag till ny lagstiftning innebär att samtliga som yrkesmässigt bedriver vederlagsgrundande virkesmätning för handel i det första affärsledet ska ha en systematisk och ändamålsenlig kontrollverksamhet, s.k. egenkontroll. Egenkontrollen innefattar kontroll av att mätningen uppfyller lagstiftningens krav på noggrannhet och att inte systematiska fel förekommer.

Skogsstyrelsen föreslår att den som utför virkesmätning ska vara skyldig att dels anmäla sin verksamhet till tillsynsmyndigheten när den påbörjas, dels lämna uppgifter om den bedrivna verksamheten vid en bestämd tidpunkt varje år.

De aktörer som direkt berörs av den nya lagstiftningen är i första hand säljare och köpare av virke. Alla som utför vederlagsgrundande virkesmätning och som omfattas av det nya lagstiftningsförslaget, berörs av förslagen om egenkontroll och anmälningsskyldighet. Berörda av lagstiftningen är också rättsväsendet och tillsynsmyndigheten.

De som utför vederlagsgrundande virkesmätning och genom lagstiftningens ökade omfattning kommer att beröras, kommer att få kostnader för en anpassning till lagstiftningen. Förslaget om krav på egenkontroll kan medföra löpande kostnader för dem som utför vederlagsgrundande virkesmätning. De tre virkesmätningstörningarna utför redan egenkontroller.

Det föreslagna kravet på skyldighet att dels anmäla sin verksamhet till tillsynsmyndigheten när den påbörjas, dels regelbundet lämna uppgifter om den bedrivna verksamheten innebär en viss administrativ belastning på de som utför vederlagsgrundande virkesmätning. Uppgifterna som ska lämnas till tillsynsmyndigheten är av enkel karaktär. Kostnaderna för bestämmelsen kan därför antas vara små.

En förstärkning av tillsynsmyndighetens resurser är angelägen särskilt som lagstiftningen kommer att omfatta fler aktörer. Förslagen kan antas medföra ringa ekonomiska konsekvenser för rättsväsendet.

Skogsstyrelsen föreslår att sekretess även fortsättningsvis ska gälla för tillsyn enligt virkesmätningstagstiftningen.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till virkesmätning lag

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag syftar till att vederlagsgrundande virkesmätning ska utföras korrekt för att ge säljare och köpare jämbördig möjlighet att bedöma rimligt vederlag för försålt virke.

2 § Vederlagsgrundande virkesmätning ska utföras i enlighet med denna lag. Med virkesmätning avses i denna lag bestämmande av virkets kvantitet och lämplighet för avsedd användning.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillämpningen av denna lag.

3 § Med virke avses i denna lag stam, stubbe och grenar av avverkade träd oavsett sönderdelning innan industriell vidareförädling.

4 § Regeringen utser den myndighet som utövar tillsyn över denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen (tillsynsmyndigheten).

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur virkesmätning som omfattas av denna lag ska utföras,
2. att resultatet av utförd virkesmätning ska lämnas till säljare och köpare,
3. att den som utför virkesmätning som omfattas av denna lag är skyldig att spara information som ligger till grund för resultatet av utförd mätning under viss tid och att informationen på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten, säljare och köpare, och
4. att den som utför virkesmätning som omfattas av denna lag är skyldig att spara resultatet av utförd mätning under viss tid och att resultatet på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten.

6 § Tillsynsmyndigheten har i den utsträckning som behövs för att utöva tillsyn rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover. Rätten till tillträde gäller inte bostäder.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som utför virkesmätning är skyldig att

1. systematiskt och ändamålsenligt kontrollera att virkesmätningen följer denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, och

2. spara resultaten av utförda kontroller enligt 1 och den information som ligger till grund för resultatet under viss tid och på begäran lämna dessa till tillsynsmyndigheten.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som utför virkesmätning är skyldig att till tillsynsmyndigheten

1. anmäla sin verksamhet, och

2. lämna uppgifter om den bedrivna verksamheten.

9 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas.

Förelägganden och förbud får förenas med vite.

10 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den xxxx, då virkesmätningslagen (1966:209) ska upphöra att gälla.

1.2 Förslag till virkesmätningsförordning

1 § Virkesmätning enligt 2 § första stycket virkesmätningslagen (xx:xx) eller denna förordning omfattar inte

1. virke som tidigare har sålts,

2. virke som är avsett för annat än förädling i industriell skala eller energiproduktion i industriell skala, eller

3. förädlad virke eller biprodukter som uppstår vid förädling i industriell skala eller energiproduktion i industriell skala.

2 § Skogsstyrelsen utövar tillsyn enligt virkesmätningslagen, denna förordning och föreskrifter som har meddelats med stöd av förordningen.

3 § Skogsstyrelsen får meddela föreskrifter om

1. hur virkesmätning som omfattas av virkesmätningslagen ska utföras,

2. att resultatet av utförd virkesmätning ska lämnas till säljare och köpare,

3. att den som utför virkesmätning som omfattas av virkesmätningslagen är skyldig att spara information som ligger till grund för resultatet av utförd mätning under viss tid och att informationen på begäran lämnas till Skogsstyrelsen, säljare och köpare, och

4. att den som utför virkesmätning som omfattas av virkesmätningslagen är skyldig att spara resultatet av utförd mätning under viss tid och att resultatet på begäran lämnas till Skogsstyrelsen.

4 § Skogsstyrelsen får meddela föreskrifter om att den som utför virkesmätning är skyldig att

1. systematiskt och ändamålsenligt kontrollera att virkesmätningen uppfyller lagstiftningens krav på noggrannhet och att inte systematiska fel förekommer, och

2. spara resultaten av utförda kontroller enligt 1 och den information som ligger till grund för resultatet under viss tid och på begäran lämna dessa till Skogsstyrelsen.

5 § Skogsstyrelsen får meddela föreskrifter om att den som utför virkesmätning är skyldig att till myndigheten

1. anmäla sin verksamhet, och

2. lämna uppgifter om den bedrivna verksamheten.

Denna förordning träder i kraft den xxxx.

1.3 Förslag till ändring i offentlighets- och sekretessförordningen

Följande ändring föreslås i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641).

Nuvarande lydelse

18. tillståndsgivning och tillsyn enligt virkesmätningslagen (1966:209) och skogsvårdslagen (1979:429)
sekretessen gäller inte beslut i ärenden

Föreslagen lydelse

18. tillståndsgivning och tillsyn enligt skogsvårdslagen (1979:429) samt tillsyn enligt virkesmätningslagen (xx:xx)
sekretessen gäller inte beslut i ärenden

Denna förordning träder i kraft den xxxx.

2 Allmänt

Skogsnäringen är en av landets viktigaste näringar. Varje år avverkas ca 72 miljoner m³f ub (kubikmeter fast mått under bark, dvs. den verkliga volymen av hel stam eller stamdel exklusive bark) till ett värde av ca 25 miljarder kr. Virket används bl.a. i pappersmassatillverkning, i sågverk och för energiändamål.

Virkessortiment

Virket indelas efter vad det ska användas till, s.k. virkessortiment. Exempel på sortiment är sågtimmer av tall, gran eller olika lövträd samt ved för framställning av pappersmassa, s.k. massaved. Massaveden kan indelas i granmassaved, barrmassaved och lövmassaved. Vidare finns energisortiment bestående av grenar och toppar (vilket förkortas grot) och stubbar.

Den tekniska utvecklingen medför emellertid att träfibern utnyttjas till allt fler produkter än de traditionella, sågtimmer, massaved och för energiändamål. Exempel på nya användningsområden är s.k. viskosmassa för textilframställning och cellulosabaserade plaster. Denna utveckling gör att sortimentsbegreppet blir mer flytande och föränderligt över tid.

Lagstiftning

Det finns inte krav på mätning av virke innan virket säljs, men om vederlagsgrundande mätning utförs ska bestämmelserna i virkesmätningstagstiftningen följas. I lagstiftningen regleras inte på vilket sätt virkesmätningen ska genomföras, utan endast med vilken noggrannhet den ska ske. Lagstiftningen är således teknikneutral. I lagstiftningen regleras inte heller frågan om vederlag för försålt virke, utan avtalsfrihet råder mellan säljaren och köparen.

Virkesmätningstöreningar, SDC, partsmätning

Utöver att lagstiftningen ska följas finns inga krav på den som utför vederlagsgrundande virkesmätning, utan den kan utföras av vem som helst. Ca 97 % av virket som omfattas av den nuvarande virkesmätningstagstiftningen mäts av en av de tre virkesmätningstöreningarna VMF Nord, VMF Qbera och VMF Syd. Föreningarna är ekonomiska föreningar och ägs av skogsnäringens parter gemensamt. Grundtanken är att den virkesmätning som ligger till grund för vederlaget ska vara opartisk.

SDC (tidigare Skogsbrukets Datacentral) är skogsnäringens it-företag. Det är en ekonomisk förening ägd av skogsnäringens parter. SDC utför all volym- och prisberäkning åt virkesmätningstöreningarna och ombesörjer utskick av mätbesked, dvs. resultatet av mätningen, till säljare och köpare. SDC utför även volym- och prisberäkning åt partsmätande företag. Under SDC sorterar också Virkesmätning Utveckling (VMU) med ansvar för utveckling av teknik och metoder för virkesmätning samt Virkesmätning Kontroll (VMK) som ansvarar för kontrollfrågor.

Med partsmätning menas att en av parterna i virkesaffären utför mätningen. Till uteslutande del är det köparen som utför mätningen. Omfattningen av partsmät-

ning av de sortiment som omfattas av nu gällande lagstiftning är marginell. När det gäller energisortimenten, vilka inte omfattas av lagstiftningen, utförs oftast mätningen av köparen eller dennes ombud.

Handelsmått och omräkningstal

Med handelsmått avses den storhet som den vederlagsgrundande kvantiteten uttrycks i. Det vanligast förekommande är det tidigare nämnda m^3 f ub. När det gäller timmer var länge det vanligaste handelsmättet m^3 to ub, toppmåttvolym under bark. Det är volymen av en stock baserad på stockens diameter i topp, toppcylindervolym.

Det har på senare tid blivit allt vanligare att omräkna den toppmätta virkesvolymen, m^3 to ub, till fast volym under bark, m^3 f ub, med hjälp av så kallade omräkningstal.

Den vanligaste köpformen

Den vanligaste köpformen i det första affärsledet (dvs. skogsägare säljer virke från egen skog före eller direkt efter avverkning) är ett så kallat avverkningsuppdrag. Vid ett avverkningsuppdrag upprättar säljare och köpare ett avtal om priset per kubikmeter enligt gällande prislista för olika sortiment och inom sortiment för olika kvalitetsklasser. Avverkningskostnaden beaktas inte. Det förekommer också att man i stället avtalar om en fast avverkningskostnad per kubikmeter och att den prislista som gäller vid tiden för inmätningen av virket ska ligga till grund för betalning. Det kan röra sig om månader, kanske upp till ett år, mellan det att avtalet upprättats, tills dess att virket avverkas och mäts. När virket har avverkats transporteras det till industri, sågverk eller massabruk. Där volymmäts och kvalitetsbestäms virket, oftast av en virkesmätningssammanslagning. De data som registreras går sedan till SDC för volym- och prisberäkning av virkespartiet. Därefter skickar SDC ett så kallat mätbesked till säljare och köpare. Mätbeskedet innehåller bland annat uppgifter om avverkad volym fördelad på sortiment och kvalitet och vad virket är värt enligt överenskommen prislista. Denna summa minus avverkningskostnaden är vad säljaren får betalt för sitt virke.

3 Nuvarande lagstiftning

3.1 Kort historik

Den första virkesmättningsföreningen, Ångermanelfvens Tumningsförening, bildades av sågtimmerköparna i Ådalen år 1892. Den följdes senare av liknande köparsammanslutningar i större delen av Norrland samt i Dalarna och Värmland. I övriga delar av landet fanns vid den tiden ej någon motsvarande samverkan köparintressena emellan. I de tidigt bildade tumningsföreningarna (virkesmättningsföreningarna) gavs säljintressena inget inflytande utan föreningarna var helt kontrollerade av de virkesköpande företagen, företrädesvis sågverk. Detta ledde efterhand till en växande kritik som år 1935 utmynnade i tillkomsten av vår första virkesmättningslag. Denna lag syftade till att göra virkesmätningen opartisk genom inrättande av s.k. virkesmättningsnämnder. Dessa skulle, när skäl därtill förelåg, svara för utförande av vederlagsgrundande mätning av barrvirke för industriellt bruk eller export. Lagen gällde endast inom de områden där virkesmättningsföreningar redan var verksamma. Den kom emellertid inte att behöva tillämpas eftersom samtliga då verksamma virkesmättningsföreningar ombildades till opartiska föreningar efter mönster av de föreslagna virkesmättningsnämnderna. I styrelserna för föreningarna kom därefter köpar- och säljarintressena att bli likvärdigt representerade under ledning av en opartisk ordförande.

Senare (1944) bildades en virkesmättningsförening (Vmf) inom Ljusnans älvdal och en inom övriga södra Sverige. Den sistnämnda ombildades senare till tre föreningar; Mellansvenska Vmf, Sydvästra Sveriges Vmf och Sydöstra Sveriges Vmf. Hela landet var därmed täckt av tolv opartiska virkesmättningsföreningar och deras verksamhetsområden.

Efter krigsutbrottet (2:a världskriget) begärde bränslekommissionen och priskontrollnämnden en lagstiftning ”för att få till stånd en enhetlig mätning av ved och virke”. Efter en snabbutredning tillkom 1943 års provisoriska lag som sedan gällde parallellt med 1935 års lag fram till halvårsskiftet 1947.

År 1942 fick Skogsstyrelsen i uppdrag att fullfölja 1936 års skogsutredning av kriget avbrutna arbete med en mera definitiv virkesmättningslagstiftning. Ett förslag utarbetades som ledde till utfärdandet av 1947 års lag om virkesmätning. Den ersatte såväl 1935 som 1943 års lagar. Innehållsmässigt kom den att i mycket likna 1943 års provisoriska lag. I den nya lagen ställdes krav på att endast auktoriserade mätare skulle få utföra mätningar. Den som var missnöjd med en auktoriserad mätning hade möjlighet att inom tio dagar föra klagan inför kontrollnämnden. Samtliga tolv virkesmättningsföreningar erhöll auktorisation som virkesmätare efter att de organiserats i enlighet med kraven för detta.

De av Skogsstyrelsen med stöd av 1947 års virkesmättningslag utfärdade föreskrifterna var tämligen detaljerade och omfattande jämfört med dagens lagstiftning.

Skogsvårdsutredningen 1955 behandlade bl.a. ”tillsynen över virkesmättningsverksamheten” och lämnade 1956 en särskild promemoria i ämnet. Utredningen

föreslog dock inga påtagliga förändringar av statens eller Skogsstyrelsens roll på virkesmätningens område.

3.2 Nu gällande lagstiftning

I oktober 1960 fick Skogsstyrelsen i uppdrag att se över gällande bestämmelser och organisation inom virkesmätningens område. I översynsarbetet ingick bl.a. en omfattande enkät till av virkesmätning berörda myndigheter, institutioner och organisationer. Resultatet av översynsarbetet, ”Lagstiftningen om virkesmätning och dess tillämpning”, lämnades i maj 1965. Efter sedvanlig remissbehandling återstod slutligen ett förslag till virkesmätningens lag som befriats från regler om ”auktorisering som virkesmätare” och kravet på skiljenämnd. Lagen antogs 1966 (SFS nr 209) och trädde i kraft den 1 september 1967.

Den nu gällande virkesmätningens lag reglerar vederlagsmätning av sågtimmer av barrträd och massaved. Regeringen kan genom förordning utöka tillämpningsområdet så att det omfattar även annat slag av virke än barrsågtimmer och massaved. Men det kan också minskas så att t.ex. lövmassaved inte omfattas av lagstiftningen. Tillämpningsområdet har emellertid inte förändrats och ingen förordning har således meddelats.

I lagen definieras begreppet virkesmätning. Den innehåller också ett uppdrag till Skogsstyrelsen att meddela föreskrifter. Lagen säger ingenting om vem som får mäta virke. Vem som helst, även köpare och säljare (partsmätning), får alltså utföra virkesmätning men bestämmelserna i lag och föreskrifter måste givetvis följas. Det kan tilläggas att ingen av de virkesmätningens lagar som stiftats har krävt att all vederlagsmätning skulle utföras av opartiska mätare.

Det finns inte krav på mätning av virke innan virket säljs, men om vederlagsgrundande mätning utförs ska bestämmelserna i virkesmätningens lagstiftning följas. I lagstiftningen regleras inte på vilket sätt virkesmätningen ska genomföras, utan endast med vilken noggrannhet den ska ske. Lagstiftningen är således teknikneutral. I lagstiftningen regleras inte heller frågan om vederlag för försålt virke, utan avtalsfrihet råder mellan säljaren och köparen.

Ett EU-direktiv om virkesmätning (68/89/EEG) avskaffades år 2008. Det ersattes inte av någon ny reglering. EU har ansett att den europastandard (EN) som finns i dag i tillräcklig utsträckning kan ersätta en EU-reglering. Det finns bl.a. en standard om virkesmätning som ger riktlinjer för hur nationella regler bör utformas och en terminologistandard för rundvirke.

4 Andra länders lagstiftning

4.1 Norge

Detta avsnitt bygger på en genomgång av den norska skogsbrukslagstiftningen och de partsbeslutade virkesmättningsbestämmelserna.

Köpformer och mätmetoder

I stort sett allt rundvirke köps som leveransvirke i Norge.

Mätmetoderna är i stort desamma som i Sverige. Skördarmätning för beräkning av vederlag förekommer endast i marginell omfattning.

Den totala saluförda avverkningen i Norge var år 2007 7,9 Mm³f ub. Norsk Virkesmåling, ägt av virkesmarknadens parter, mätte praktiskt taget hela denna volym. Omfattningen av partsmätningen i det första affärsledet är således marginell.

Lagstiftning

Det finns ingen virkesmättningslag i Norge. Däremot ska enligt ”skogbrukslova” allt virke som avverkas i Norge och säljs där eller på exportmarknaden mätas. Det föreligger således en mättningsplikt. Orsaken till plikten är det system för finansiering av långsiktiga skogsbruksinvesteringar (främst föryngring, skötsel, planläggning och skogsbilvägar) som föreskrivs i skogsbrukslagen. Det bygger på att en viss procentsats av intäkter från virkesförsäljning avsätts till en räntelös fastighetsknuten skogsfond. Det är alltså en statlig angelägenhet att det försålda virket mäts och prisberäknas på ett korrekt sätt. Medlen på fonden kan bara användas för skogsbruksinvesteringar.

Med virke avses enligt norsk definition massaved, sågtimmer, specialsортiment (fanervirke, stolpar m.m.), energivirke inkl. grot, julgranar och pyntegrönt. Praxis är dock att viss handel t.ex. småskalig vedförsäljning inte omfattas av mättningsplikten. Alla barr- och lövträdsarter är inkluderade.

Köparen är ansvarig för att anmäla försålda virkesvolymer och deras bruttovärde till en nationell virkesdatabas.

Mätningens utförande

Det finns stora likheter mellan mätningen i Norge och Sverige. Liksom i Sverige får vem som helst mäta virke. Norsk Virkesmåling svarar dock för all partsneutral mätning. Norsk Virkesmåling är inte vinstdrivande. Företagets styrelse består till lika delar av representanter för säljare och köpare. Företaget mäter totalt ca 9 miljoner m³f ub per år inkl. mätning vid vidareförsäljning. Det är en knapp tiondel av vad som sammantaget mäts av de tre svenska virkesmättningsföreningarna. Styrelsen för Norsk Virkesmåling beslutar om mättningsbestämmelser som i grova drag i Sverige motsvaras av Skogsstyrelsens nuvarande virkesmättningsföreskrifter tillsammans med SDC:s (skogsnäringsens IT-företag) mättningsinstruktioner. Bestämmelserna innefattar förutom krav på mätning av sågtimmer resp. massaved

och olika mätmetoder även bl.a. noggrannhetskrav samt krav på registrering och lagring av mätdata.

Eftersom det inte finns någon virkesmätningsslag har Landbruks- og Matdepartementet ingen laglig grund för att styra mätningens utförande. Norsk Virkesmåling har således fria händer att utforma den som virkesmarknadens parter önskar.

Kostnaderna för virkesmätningen delas av säljare och köpare enligt regler som beslutats av styrelsen för Norsk Virkesmåling. Produktiviteten i mätningen är, om hänsyn tas till mätningssplatsernas storlek, ungefär lika i Norge som i Sverige. Men de genomsnittliga kostnaderna per m³ ub är högre i Norge till följd av att mätningssplatserna är mindre och lönekostnaderna högre. En direkt kostnadsjämförelse med Sverige blir dock inte rättvisande därför att de norska kostnaderna inkluderar kostnadsposter som i Sverige bokförs av SDC och här inte ingår i mätningsskostnaderna.

Klagomålen på mätningen av enskilda partier är få. Parternas representanter i styrelsen för Norsk Virkesmåling trycker på för att mätningsskostnaderna ska minska. Inom Norsk Virkesmåling verkar man vara beredd att mildra noggrannhetskraven för att uppnå detta.

4.2 Finland

Allmänt

Till skillnad från i Sverige, där merparten av virket mäts av opartiska virkesmätningssöreningar, sker all mätning i Finland som så kallad partsmätning, dvs. mätningen utförs av någon av parterna, i regel av köparen. En annan skillnad är att virkesmätningen ofta ligger till grund för betalning av utfört arbete, så kallad arbetsmätning.

Förslag till ny lagstiftning

I Finland har i december 2012 lagts en proposition till ny lagstiftning avseende virkesmätning.

Syftet med lagstiftningen är att trygga tillförlitligheten hos mätresultaten och de metoder och den utrustning som används vid mätning av oförädlat virke. Avsikten med lagförslaget är att öka flexibiliteten i virkeshandeln och ytterligare öka förtroendet mellan parterna i mätningen och få de virkes- och entreprenadmarknader som står under utveckling att fungera bättre då det gäller samtliga virkesslag.

I Finland betonas vikten av att i den nya lagen behålla ett skydd för de svagare parterna, enskilda skogsägare och arbetstagare. Skogsägarna och arbetstagarna anses ha en svagare ställning när det gäller yrkeskunskap och erfarenhet av virkesmätning.

Enligt propositionen är den största förändringen jämfört med nuvarande lag förslaget om att energisortiment tas med i lagens tillämpningsområde. Detta för att förbättra den rättsliga ställningen för skogsägare och arbetstagare samt för att skapa likadana på lag baserade skyldigheter och rättigheter för samtliga aktörer.

Motivet grundas på konstaterandet att mätningen av energived har präglats av brokiga och oetablerade metoder och aktörer, en praktisk mätverksamhet baserad på bristfälliga och till sin tillförlitlighet svaga metoder och brist på forskningsdata som krävs för utvecklingen av mätmetoder.

Den nu gällande finska lagstiftningen skiljer sig från den svenska bl. a på så sätt att lagstiftningen specificerar kraven för varje enskild mätmetod. Detta gör lagstiftningen omfattande och medför att förändringar av en metod innebär att lagstiftningen måste ändras, en lång och tidskrävande process. Jämfört med nuvarande situation är avsikten att förenkla lagens struktur genom att övergå från metodvisa bestämmelser till bestämmelser om allmänna krav på tillförlitlighet och noggrannhet. En princip som liknar både den nuvarande och den föreslagna svenska lagstiftningen.

När det gäller de ekonomiska och samhällseliga konsekvenserna av lagstiftningen framförs att virkesmätningslagen har tryggt ställningen för den svagare parten och fastställt de godkända metoderna för mätning av virke och därvid skapat tillit och stabilitet på virkesmarknaden. Enligt propositionen är, på grund av virkesmarknadens stora ekonomiska värde, de ekonomiska effekterna av virkesmätningslagen betydande.

I propositionen konstateras att utvidgningen av tillämpningsområdet till att gälla energived kommer att medföra merkostnader för aktörerna men att de kostnader som förorsakas ändå kan anses vara små i jämförelse med den nytta som en bättre fungerande energivedsmarknad medför.

4.3 Tyskland

I Tyskland fanns fram till och med år 2007 en federal virkesmätningslagstiftning och en på denna grundad lagstiftning på delstatsnivå. Den senare kunde vara olika i olika delstater. Den federala lagstiftningen byggde på EU:s virkesmätningsdirektiv 68/89/EEG. När detta direktiv avskaffades 2008 föll grunderna för den tyska virkesmätningslagstiftningen. Det finns alltså ingen lagstiftning som gäller i dag och inte heller några planer att ta fram en ny.

På initiativ av Tysklands ekonomiska råd för skogsbruk och Tysklands ekonomiska råd för virke har skogsägarorganisationerna och skogsindustrin enats om ett förslag till ramavtal för handeln med rundvirke. Detta innehåller anvisningar avseende volymmätning och kvalitetsbestämning av virke. Förslaget kommer att kompletteras med anvisningar för mätning av energived.

4.4 Österrike

Österrike har ingen specifik lag angående virkesmätning, utan mätningen grundar sig liksom i Tyskland på avtal mellan parterna.

Österrikes träforskningsinstitut ansvarar för forskning och utveckling vad gäller virkesmätning. Kalibrering och justering av mätramar och andra mätinstrument samt testning och ackreditering av mätstationer utförs av en enhet underställd träforskningsinstitutet.

5 Europastandard för virkesmätning

5.1 EU-direktiv om virkesmätning

Tidigare fanns det ett EU-direktiv om virkesmätning, rådets direktiv 68/89/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om sortering av rundvirke (EGT L 32, 6.2.1968, s. 12, Celex 31968L0089). EU-direktivet upphävdes 2008 genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 714/2007/EG (EUT L 163/16, 23.6.2007, Celex 32007D0714).

I beslutet att upphäva direktivet har följande skäl angetts som motiv till avregleringen. I Gemenskapens politik för en bättre lagstiftning understryks vikten av att förenkla den nationella lagstiftningen och gemenskapslagstiftningen för att företagens konkurrenskraft ska förbättras och Lissabonmålen uppnås. Metoderna för mätning och sortering enligt direktiv 68/89/EEG skiljer sig från de metoder för mätning och sortering som för närvarande överlag används vid transaktioner mellan företag inom skogssektorn och de skogsbruksbaserade industrierna och de har inte ansetts lämpliga för marknadens behov. Metoderna för mätning och sortering enligt direktiv 68/89/EEG är inte längre nödvändiga för den inre marknadens behov.

EU-direktivet har inte ersatts av någon ny reglering.

5.2 Europastandard gällande virkesmätning

I mars 2006 antogs en europastandard för mätning av rundvirke, EN 1309-2. Denna standard anger allmänna riktlinjer för vad nationella regler eller frivilliga system bör innehålla och hur de kan utformas. Till exempel bör det finnas regler när det gäller bestämning av stocks längd och diameter, registrering av resultat och beräkning av volym. Liknande riktlinjer finns när det gäller bestämning av volymen av en virkestrave och också avseende vikt av enskild stock eller virkestrave. Standardens allmänna utformning gör att den inte kan användas som ett regelverk utan de parametrar som rekommenderas ingå i ett regelverk måste utvecklas och preciseras i varje enskilt fall. Förslaget till svensk lagstiftning ansluter till de huvudprinciper som anges i standarden. Vad som skiljer är till exempel att förslaget till svensk lagstiftning inte i detalj reglerar hur en stock eller trave ska mätas utan anger med vilken noggrannhet mätningen ska utföras. Skälen för detta är bland annat att lagstiftningen inte ska vara ett hinder för teknisk utveckling. Denna ansats stämmer för övrigt väl med det finska förslaget till ny virkesmätningsslagstiftning.

6 En ny virkesmätningsslagstiftning

Skogsstyrelsens förslag: Den nu gällande virkesmätningsslagen ska ersättas av en ny lag.

Skäl för Skogsstyrelsens förslag

Skydd av svagare part

Virkesköparna i Sverige utgörs till stor del av större skogsbolag, skogsägarföreningar och sågverk som genomför en stor mängd köp varje år. Enskilda skogsägare står för drygt hälften av den avverkade volymen virke i Sverige. Varje enskild skogsägare genomför dock en avverkning av skog endast vart femte eller tionde år. Den enskilde skogsägaren befinner sig som säljare därför normalt i ett kunskaps- och affärsmässigt underläge gentemot virkesköparen. Det pågår också en förändring av markägarkategorin ”enskild skogsägare” genom att alltfler skogsägare bor på annan ort än där fastigheten är belägen. Det medför att skogsägaren av idag är mindre direkt aktiv i skogsbruket. Vidare är branschen komplex. Det finns en stor mängd olika handelsmått och omräkningstal för olika sortiment. Säljaren utgör således oftast den svagare, mindre erfarna parten i affärssuppgörelsen. Virkesaffärerna för den enskilde skogsägaren omfattar ofta betydande ekonomiska värden. Exempelvis kan en avverkning av två hektar i södra Sverige ge 700 m³ virke till ett värde av ca 300 000 kr. Virkesaffärerna kan således ofta betinga stora värden och det är därför av stor vikt att grunden för affärerna är korrekta och transparenta för de inblandade parterna.

Säljare och köpare av virke bör ha en jämbördig möjlighet att bedöma rimligt vederlag för försålt virke. En virkesmätningsslagstiftning bör därför behållas och utvecklas.

En väl fungerande virkesmarknad

Skogsnäringen har varit och är en av landets viktigaste näringar. Nettoexporten var 2011 ca 97 miljarder kr (totalt exportvärde 127 miljarder), vilket kan jämföras med gruv- och metallsektorns nettoexport om ca 50 miljarder kr. Det är således av vikt att skogsnäringens råvaruförsörjning är stabil. Skogsägarens benägenhet att avverka beror i första hand på priset på virke. Om det inte finns ett förtroende för att det virke som säljs mäts på ett korrekt och enhetligt sätt och att ersättningen för virket därmed blir korrekt, kan benägenheten hos skogsägarna att sälja minska. Det kan leda till försörjningsproblem för skogindustri och energisektor. En fungerande virkesmätning underlättar således handeln med virke.

Innan virkesmätning reglerades i lag år 1935 förekom det ofta att köparna använde virkesmätning som konkurrensmedel. Det ledde till att säljaren saknade information om ersättning per kubikmeter för sitt virke och därmed inte kunde jämföra priser. Resultatet blev en oöverskådlig och osund marknad både för köpare och för säljare. Man kom till insikt om att en enhetlig och korrekt mätning var en förutsättning för en sund prisbildning på virke och för en fungerande virkesmarknad.

En virkesmätning som inte är korrekt utförd kan även få konsekvenser vid den efterkommande förädlingen av virket, vilket leder till minskade intäkter på grund av att virket inte utnyttjas på bästa sätt. Ett exempel är att felmätt virke inte kan utnyttjas optimalt i sågverket på grund av att inställningen av sågutrustningen inte överensstämmer med virkets verkliga dimensioner. Det mäts virke till ett värde på ca 40 miljarder kr per år. Ett fel på en procent motsvarar därmed ett värde på 400 miljoner kr per år.

Lagstiftningen medför också att samtliga aktörer har samma regler att förhålla sig till. Detta kommer att bidra till ordning och reda samt stabilitet. Genom de föreslagna bestämmelserna om bl.a. tillsynsmyndighetens kontroll och krav på de mätande företagens egenkontroll skapas en kvalitetssäkring av verksamheten.

Även av dessa skäl bör virkesmätningstagstiftningen finnas kvar och utvecklas.

Skogsnäringens syn på lagstiftningen

Skogsstyrelsen har vid inledningen av arbetet med en översyn av virkesmätningstagföreskrifterna haft ett möte med skogsnäringens parter i januari 2008. Skogsnäringens parter var eniga om att virkesmätningstagstiftningen är till stor nytta och bör behållas. Under arbetets gång har Skogsstyrelsen haft en fortlöpande dialog med skogsnäringen.

Skälen som de framför för lagstiftningen är till exempel skydd av svag part, dvs. den enskilde skogsägaren, trovärdighet, enhetlig och korrekt mätning, sund prisbildning för virke och kvalitetssäkring.

Lägesbyten

En fungerande virkesmätning är en förutsättning för s.k. lägesbyten. Lägesbyten innebär att två virkesägare byter virke med varandra, detta för att få tillgång till virke som ligger närmare till exempel det sågverk som ska såga virket. Lägesbyten medför en resurs- och energieffektivisering genom minskade virkestransporter och utsläpp. Grunden för dessa lägesbyten är förtroendet för att virket är korrekt mätt och att man använder gemensamma handelsmått. Handel med energisortiment omfattas inte av nu gällande lagstiftning. Det förekommer inte lägesbyten av energisortimenten på grund av osäkerhet beträffande kvaliteten på utförd mätning och att olika handelsmått används.

Förslag till ny lagstiftning i Finland

Finland och Sverige tillhör de stora skogsnationerna i EU. Finland har i december 2012 lagt fram en proposition i riksdagen om en ny virkesmätningstag. Finlands motiv för att behålla och utveckla virkesmätningstagstiftningen sammanfaller väl med de svenska motiven för en lagstiftning, till exempel skydd av svagare part, trygga tillförlitligheten hos mätresultaten och att lagstiftningen skapar tillit och stabilitet på virkesmarknaden.

Skäl för en utökad lagstiftning

Den nu gällande virkesmätningsslagen omfattar vederlagsmätning av sågtimmer av barrträd och massaved. Eftersom övriga sortiment har fått ett ökat ekonomiskt värde finns det skäl att låta lagstiftningen omfatta samtliga sortiment, oberoende av användning. Ovan angivna syften, bl.a. att skydda den svagare parten och att främja en fungerande virkesmarknad, skulle då omfatta samtliga aktörer på virkesmarknaden.

Vidare är sortimentsbegreppet inte längre lika oföränderligt, utan har blivit alltmer flyktigt på så vis att nya sortiment tillkommer löpande, medan gamla försvinner. En lagstiftning som kopplas till sortiment riskerar därför att bli oförutsägbart och utvecklingshämmande. Genom sortimentsneutraliteten undviks dessutom oönskade skillnader mellan olika aktörer och det uppstår inga gränsdragningsproblem angående lagstiftningens omfattning. Förslaget till ny virkesmätningsslag bör således vara sortimentsneutralt och gälla för samtliga aktörer som bedriver vederlagsgrundande virkesmätning.

Energisektorn och miljöeffekter

Mätningen av energisortimentet inbegriper i dag ett flertal olika handelsmått. Energibranschen har inte på egen hand lyckats skapa en enhetligt fungerande marknad. Branschen har bl.a. av den anledningen uttryckt ett önskemål om att låta även energisortiment omfattas av virkesmätningsslagstiftningen.

Handeln med energisortiment, har under senare år ökat, försäljningen av primärt skogsbränsle har ökat från 13,9 TWh 2007 till 20,2 TWh 2011 eller med 45 %. Energisortiment från skogen står för en betydande del av landets totala energitillförsel, ca 20 % inklusive massaindustrins returlutar, och energisortimentens betydelse förväntas öka i framtiden.

Energisortiment från skogen får allt större betydelse i arbetet med att minska användningen av fossila råvaror och därmed minska utsläpp av koldioxid till atmosfären. Energisortiment är således en viktig komponent i arbetet med att motverka den globala uppvärmningen. En minskad tilltro till virkesmätningen leder till minskad handel med virke och minskad avverkning. En sådan minskning drabbar normalt i första hand virke med lågt värde, dvs. energisortiment. Virkesmätningsslagstiftningen bidrar till en ökad trovärdighet för virkesmätningen och därmed till en fungerande marknad för energisortiment.

Ett inbegripande av energisortimenten i virkesmätningsslagstiftningen medför ett mer enhetligt användande av handelsmått vilket också skapar förutsättningar för att på ett kostnadseffektivt sätt producera tillförlitlig statistik när det gäller uttag och användning av olika energisortiment.

Annan användning av träfiber

Annan användning av träfiber än den traditionella, till exempel nya material, drivmedel, textilier m.m., kan innebära att helt nya köpare av virke hamnar utanför virkesmätningen som den är organiserad i dag. Genom att låta all mätning av virke omfattas av samma regler skapas en sund prisbildning som underlättar en effektiv användning av virke. Detta är en förutsättning för en effektiv och ända-

målsenlig utveckling av de näringar som utnyttjar virke som råvara och bidrar till en korrekt fördelning av råvaran mellan industrigrenar. En förutsättning för rätt allokering av råvaran är att prisjämförelser kan göras, vilket förutsätter att råvaran mäts korrekt.

Slutsats

Virkesmätningarslagstiftningen har under snart 80 år skapat tillit och stabilitet på den svenska virkesmarknaden och därmed tryggt skogsägarens ersättning för försålt virke och säkerställt skogsnäringens råvaruförsörjning. Sverige bör också i fortsättningen ha en virkesmätningarslagstiftning.

7 Lagstiftningens omfattning

Skogsstyrelsens förslag: Vederlagsgrundande virkesmätning ska utföras i enlighet med virkesmätningenslagen. Med virkesmätning avses bestämmande av virkets kvantitet och lämplighet för avsedd användning. Med virke avses i denna lag stam, stubbe och grenar av avverkat träd oavsett sönderdelning innan industriell vidareförädling. Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillämpningen av denna lag.

Skogsstyrelsens bedömning: Utgångspunkten är att virkesmätningenslagstiftningen bör gälla samtliga trädslag, sortiment och de flesta användningsområden. Det kan dock finnas skäl att göra undantag från tillämpningen av lagen när det inte finns något skyddsbehov för säljaren.

Skäl för Skogsstyrelsens förslag och bedömning

Sortiment

Den nu gällande virkesmätningenslagen omfattar vederlagsmätning av sågtimmer av barrträd och massaved. Den nu gällande lagstiftningen bedömdes tidigare räcka för att nå sina syften, men situationen har förändrats för flera sortiment. Utgångspunkten bör vara att den nya virkesmätningenslagstiftningen ska gälla samtliga trädslag, sortiment och användningsområden. I kapitel 6 framgår skälen för detta. Det är också en fördel om samma regler gäller för all virkesmätning. Därför bör lagstiftningen få en utökad omfattning.

Eftersom det därmed finns behov av att låta energisortiment och andra nya användningsområden omfattas av lagstiftningen bör virke definieras som stam, stubbe och grenar från träd, oavsett sönderdelning innan industriell vidareförädling.

Köpformer

I kapitel 2 förklaras hur den vanligast förekommande köpformen, s.k. avverkningsuppdrag, går till. De flesta avverkningsuppdrag omfattas idag av virkesmätningenslagstiftningen och bör även fortsättningsvis omfattas av lagstiftningen.

Vid försäljning av rotstående skog, s.k. rotpostköp, dvs. försäljning av träd som ännu inte avverkats, utförs i regel en mätning (stämpling) före avverkning. Denna mätning utförs som regel på uppdrag av säljaren vilket innebär att säljaren inte kan anses som svagare part. Stämplingen är inte direkt vederlagsgrundande men är ett underlag för de inblandade parterna för att kunna förhandla om priset eller för att kunna lägga ett bud på den stående skogen som helhet. I dag omfattar inte virkesmätningenslagen rotpostköp. Av ovanstående skäl bör inte heller den föreslagna lagstiftningen omfatta mätning av rotstående skog, utan endast virke som har avverkats.

I vissa försäljningssituationer avtalar säljaren och köparen om ett fast pris per kubikmeter oberoende av sortiment och ibland även av trädslag, s.k. leveransrotköp.

Den mätning som utförs efter avverkning är vederlagsgrundande och mätning av leveransrotköp bör därför omfattas av virkesmätningsslagen.

Avtalsfrihet

För parterna i en virkesaffär gäller, liksom i andra affärssuppgörelser, avtalsfrihet. Det innebär att säljaren och köparen kan avtala om att genomföra ett köp utan att utföra en vederlagsgrundande mätning av virket. I det fallet är det givetvis inte tvingande att tillämpa bestämmelserna i virkesmätningsslagen.

Om säljaren och köparen väljer att utföra en vederlagsgrundande mätning ska dock reglerna i virkesmätningsslagen tillämpas. Eftersom ett av syftena med lagstiftningen är att skydda den svagare parten genom att säkerställa att virkesmätningen är rättvisande bör lagen vara tvingande i de fall mätningen är vederlagsgrundande. Säljare och köpare ska således inte kunna avtala bort hela eller delar av lagstiftningen.

Lagens syfte är att säkerställa att båda parterna får ett underlag som ger en jämbördig möjlighet att bedöma vad som är rimligt vederlag för det virke som ska säljas. Lagen reglerar inte vilket vederlag som slutligen bestäms för det virke som säljs, utan parterna får komma överens om detta.

Vissa säljare, t.ex. skogsbolag, är aktörer som själva bör kunna ta tillvara sina intressen i en affärssuppgörelse. I sådana fall när ingen part är svagare, skulle det kunna vara relevant att låta säljaren och köparen avtala bort hela eller delar av virkesmätningsslagen. Att t.ex. låta lagstiftningen vara tvingande endast för fysiska personer skulle innebära att den inte är tvingande för juridiska personer, t.ex. aktiebolag och handelsbolag. En fysisk person kan dock bedriva en mindre verksamhet i form av en juridisk person, och vara i behov av det skydd som lagen ska ge den svagare parten. Det är därför svårt att i lagen reglera när en part inte ska anses vara svagare och lagen i det fallet inte ska vara tvingande. En annan situation då det skulle kunna vara rimligt att medge undantag från lagen kan vara handel inom koncerner. Det finns dock inte något enhetligt koncernbegrepp i den svenska lagstiftningen och gränsdragningsproblem kan därför uppstå. Säljaren och köparen är inte heller tvingade att utföra en vederlagsgrundande virkesmätning, utan avtalsfrihet råder som nämnts ovan. Vidare omfattar lagen inte regler om specifik mätmetod eller krav på specifik utrustning, utan anger endast med vilken noggrannhet virkesmätning ska utföras. Behovet av undantag från att reglerna ska vara tvingande skulle ha varit större om lagstiftningen hade varit mer omfattande. Nämda kategorier bör därför inte undantas från lagstiftningen.

Undantag från lagstiftningen

Utgångspunkten bör vara att alla trädslag, sortiment och användningsområden omfattas av virkesmätningsslagstiftningen. När det inte finns något skyddsbehov för säljaren kan det dock finnas skäl till att inte låta virkesmätningsslagen gälla, till exempel vid försäljning av mycket små kvantiteter till privatpersoner eller andra köpare som kan anses vara svaga. Regeringen bör därför i förordning meddela följande undantag från tillämpningen av lagen.

- **Senare affärsled**
Skyddsbehovet för svagare part gör sig gällande särskilt i första affärsledet. Första affärsledet utgörs normalt av markägarens försäljning av virket till en köpare. Vid försäljning av virke i senare affärsled kan behovet av att skydda säljaren antas vara litet. Exempel på försäljning i senare affärsled är ett sågverk som köpt virke från en föryngningsavverkning och inte är i behov av den avverkade massaveden, utan säljer denna vidare till ett pappersmassabruk. Lagstiftningen bör således endast omfatta första affärsledet och inte virke som tidigare har sålts.
- **Förädlat virke m.m.**
Om en sågverksägare levererar virke från egen skog till egen såg kan detta ske utan vederlagsgrundande mätning. Det innebär att första gången virket säljs är det som sågade produkter eller biprodukter från sågverket och skulle därmed komma att omfattas av lagstiftningen. För att undvika det bör lagstiftningen inte omfatta förädlat virke, till exempel plank och brädor, eller biprodukter, flis och spån, som uppstår vid förädling i industriell skala.
- **Virkesvärde**
Lagstiftningen bör inte omfatta virkespartier som har litet värde för säljaren. Ett exempel är när en skogsägare säljer ved till en enskild privatperson. Ytterligare ett exempel kan vara om en privatperson köper några stockar för att på egen hand såga upp dessa. Att generellt låta volymmässigt små virkespartier undantas från lagstiftningen är inte tillfredsställande, eftersom små volymer av t.ex. fanérvirke kan ha ett mycket högt ekonomiskt värde vilket motiverar en väl utförd virkesmätning. Genom att istället undanta försäljning av virke som är avsett för annat än förädling i industriell skala eller energiproduktion i industriell skala kommer lagstiftningen inte att omfatta virkespartier som har litet värde för säljaren. Lagstiftningen bör således inte omfatta försäljning av virke som är avsett för annat än förädling i industriell skala eller energiproduktion i industriell skala.

Export, import, utförsel och införsel

Eftersom det inte föreligger tvång att utföra vederlagsgrundande virkesmätning kan säljaren och köparen vid export och utförsel av virke välja att mäta virket i Sverige, utomlands eller inte alls. Väljer parterna att utföra vederlagsgrundande virkesmätningen i Sverige gäller den svenska lagstiftningen.

Regeringen föreslås i förordning begränsa lagstiftningen till första affärsledet, dvs. första gången virket säljs, vilket innebär att lagstiftningen normalt inte är tillämplig vid import och införsel av virke. Vidare är skyddsbehovet inte lika framträdande då denna handel normalt sker mellan jämbördiga parter.

8 Virkesmätningens utförande och dokumentation

Skogsstyrelsens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur virkesmätning som omfattas av denna lag ska utföras, dokumenteras och dokumentationen lämnas ut.

Skogsstyrelsens bedömning: Virkesmätningstagstiftningen bör vara teknikneutral och således inte reglera tekniken för mätning.

Skälen för Skogsstyrelsens förslag och bedömning: Enligt 1 § i nu gällande virkesmätningstag har Skogsstyrelsen rätt att meddela föreskrifter om hur virkesmätningen ska utföras. Skogsstyrelsen har meddelat sådana föreskrifter. Det finns även fortsättningsvis ett behov av föreskrifter vilka bl.a. anger noggrannhetskrav för virkesmätningen. Bemyndigandet bör dock få en annan utformning. Skogsstyrelsen föreslår i kapitel 9.1 att regeringen utser myndigheten att utöva tillsyn över virkesmätningstagen eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Det är lämpligt att tillsynsmyndigheten meddelar föreskrifter inom det område den har tillsynsansvar.

Resultatet av utförd mätning kallas mätbesked. Om syftet med lagen ska uppnås, att både säljare och köpare ska ha en jämbördig möjlighet att bedöma rimligt vederlag för försålt virke, förutsätter det att båda parterna får del av resultatet av utförd mätning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför ges bemyndigande att meddela föreskrifter med sådant innehåll. Föreskrifter om mätbeskeds innehåll kan avse bl.a. uppgifter om säljare och köpare, vem som mätt virket, var, när och hur virket är mätt samt kvantitet.

Tillsynsmyndigheten kan behöva information som ligger till grund för mätresultatet för sin tillsyn. Uppgifterna kan innefatta grundläggande information avseende trädslag, inmätt volym fördelad på stocknivå, kvalitet med mera. Uppgifterna kan också behövas av säljare och köpare för att de ska kunna bedöma om mätbeskedet är korrekt, t. ex om tvist uppstår gällande mätresultatet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför ges bemyndigande att meddela föreskrifter om att den som utför vederlagsgrundande virkesmätning är skyldig att spara information som ligger till grund för resultatet av utförd mätning och att på begäran lämna ut informationen till tillsynsmyndigheten, säljare och köpare.

Även mätbeskedet kan behövas av tillsynsmyndigheten för sin kontroll av dess utformning och om någon part vänder sig till tillsynsmyndigheten med synpunkter på utförd mätning. Bemyndigandet bör därför även omfatta att den som utför vederlagsgrundande virkesmätning ska spara resultatet av utförd mätning under viss tid och på begäran lämna det till tillsynsmyndigheten.

Frågan om tillsynsmyndighetens rätt att få tillgång till övrig information behandlas i kapitel 9.2

Förslaget till ny lag reglerar, liksom den nu gällande lagen, inte på vilket sätt virkesmätningen ska utföras. Istället anges bl.a. krav på mätnoggrannhet. Genom en teknikneutral lagstiftning hindras inte utvecklingen av nya mätmetoder.

9 Tillsynsfrågor

9.1 Tillsynsmyndighet

Skogsstyrelsens förslag: Lagen ska innehålla en upplysning om att regeringen utser tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över virkesmätningsslagen och enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Skogsstyrelsens bedömning: Regeringen bör utse Skogsstyrelsen till tillsynsmyndighet.

Skälen för Skogsstyrelsens förslag och bedömning: Det kan antas att regleringen blir effektiv endast om en myndighet tilldelas ett särskilt tillsynsansvar på området.

Ansvaret bör innefatta tillsyn enligt virkesmätningsslagen och förordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Skogsstyrelsen är den centrala myndighet som har tillsynsansvar för frågor som rör skogsmark och skogsbruk. Skogsstyrelsen har också tillsynsansvaret som föreskrivs enligt timmerförordningen. Skogsstyrelsen har sedan länge haft ansvaret för tillsynen över virkesmätningsslagstiftningen. Statens jordbruksverk utövar viss tillsyn över sågverk. Skogsstyrelsen är en förvaltningsmyndighet under regeringen, vilket innebär att regeringen kan utse Skogsstyrelsen till tillsynsmyndighet. Lagen bör dock innehålla en upplysning om detta.

9.2 Befogenheter i samband med tillsyn

Skogsstyrelsens förslag

Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att i den utsträckning som behövs för att utöva tillsyn

- på begäran få upplysningar och ta del av handlingar,
- få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover, och
- meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagstiftningen ska följas samt att förena sådana beslut med vite.

Skälen för Skogsstyrelsens förslag

Upplysningar och kontroller

För att kunna upprätthålla en effektiv tillsyn är det av stor vikt att tillsynsmyndigheten kan få de upplysningar och handlingar som behövs samt har möjlighet att genomföra kontroller och undersökningar av virkesmätningen.

I regeringens skrivelse ”En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn” (skr. 2009/10:79) redovisar regeringen generella bedömningar för hur en tillsynsreglering bör vara utformad. Bland annat anges att för att bli mer effektiv och rättssäker bör tillsynen vara tydligare och mer enhetlig.

I likhet med vad som framgår i denna skrivelse bör tillsynsmyndigheten ha rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till virkesmätningen och där genomföra erforderliga undersökningar inklusive rätt att ta prover, till exempel för att bestämma torrhalt. Tillsynsmyndigheten ska inte få begära tillträde till bostäder. Tillsynsmyndigheten bör ha rätt att få ta del av handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen. Det kan till exempel vara handlingar om använd mätmetod. I kapitel 8 tas frågan om utlämnande av mätbesked och information som ligger till grund för utförd mätning upp. I kapitel 9.3 tas frågan om utlämnande av uppgifter rörande egenkontroll upp.

Det föreligger inget behov av rätt för tillsynsmyndigheten att begära hjälp av Polismyndigheten vid tillsyn enligt lagen.

Skogsstyrelsens tillsyn utövas i dag till större delen som en systemtillsyn, det vill säga att myndigheten kontrollerar att i första hand de större aktörerna har vederbörliga kontrollsystem och att kvalitetskontroller utförs samt att avvikelser upptäcks och åtgärdas. Myndigheten deltar bl.a. i virkesmätningsföreningarnas s.k. kontrollkommission vilken fysiskt kontrollerar föreningarnas kontrollmätare. Kontrollkommissionen är ett frivilligt samarbete mellan virkesmätningsföreningarna. I avsnitt 9.3 föreslås bestämmelser om egenkontroll hos virkesmätare. Bestämmelserna innebär att tillsynen även fortsättningsvis kan vara inriktad på en systemkontroll.

Då förslaget till ny lagstiftningen medför att betydligt fler aktörer, i första hand partsmätare, omfattas av lagstiftningen, innebär detta en ökad arbetsbelastning för tillsynsmyndigheten.

Förelägganden och förbud

En grundläggande förutsättning för att tillsynsmyndigheten ska kunna säkerställa efterlevnaden av virkesmätningslagstiftningen är att myndigheten har möjlighet att meddela förelägganden och förbud som får förenas med vite. Den möjligheten föreligger inte enligt nu gällande lagstiftning. Ett förbud kan innebära att viss mätutrustning som visar fel mätresultat inte får användas. Ett föreläggande kan innebära att den som utför mätning ska utforma sina mätbesked på visst sätt. Möjligheten att meddela förelägganden och förbud förenade med vite innebär att överträdelser av bestämmelser i virkesmätningslagen inte kan antas behöva sanktioneras med straff eller sanktionsavgifter.

9.3 Egenkontroll

Skogsstyrelsens förslag: Den som utför virkesmätning ska systematiskt och ändamålsenligt kontrollera att virkesmätningen uppfyller lagstiftningens krav på noggrannhet och att inte systematiska fel förekommer (egenkontroll).

Skälen för Skogsstyrelsens förslag: Regeringen föreslås föreskriva att Skogsstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om den egenkontroll som ska utföras enligt virkesmätningsslagen.

Virkesmätningsslagföreningarna mäter årligen totalt mer än 100 miljoner m³fub (SDC 2011) inkl. ommätningar och mätning av importvirke till ett sammanlagt värde av i storleksordningen drygt 40 miljarder kronor. Ca 97 % av de sortiment som omfattas av nu gällande lagstiftning och som säljs i Sverige mäts idag av virkesmätningsslagföreningarna. Med den föreslagna nya lagstiftningen uppskattas att ca 85 % av virket som säljs i Sverige kommer att mätas av virkesmätningsslagföreningarna. Dessa har ca 300 mätplatser i landet, därtill kommer ca 500 mätplatser för mätning av i huvudsak energisortiment, vilka inte omfattas av nu gällande lagstiftning. Virkesmätningsslagföreningarna bedriver i dag en omfattande och seriös egenkontroll av sin virkesmätning. Den innefattar en regelbunden kontroll av mätinstrumentens noggrannhet, t.ex. genom att testa instrumenten med provkroppar som har känd dimension. Vidare genomförs regelbundet en fysisk kontroll av mätresultaten genom att särskilda kontrollmätare kontrollerar utförda mätningar. Det är för Skogsstyrelsen okänt om övriga virkesmätande aktörer bedriver någon egenkontroll.

Egenkontrollen svarar för i storleksordningen 4 % av virkesmätningsslagföreningarnas totala mätningsskostnader som är ca 360 miljoner kronor per år (SDC 2011).

Frågan om egenkontroll är inte reglerad i nuvarande virkesmätningsslagstiftning. Förslaget till ny lagstiftning innebär att samtliga som yrkesmässigt bedriver vederlagsgrundande virkesmätning för handel i det första affärsledet ska ha en systematisk och ändamålsenlig kontrollverksamhet. En sådan egenkontroll innebär att kvaliteten i virkesmätningen kan hållas hög. Egenkontrollen innefattar en kontroll av att mätningen uppfyller lagstiftningens krav på noggrannhet och att inte systematiska fel förekommer. Den största delen av de virkesmätningar som utförs omfattas redan av virkesmätningsslagföreningarnas egenkontroll. Partsmätningen inom energisektorn är omfattande men bedöms inte komma att öka. Däremot kommer sannolikt partsmätning i form av vederlagsgrundande mätning med skördare att öka i omfattning. Anledningen till det är att affären, som i regel sker i form av leveransrotköp, kan avslutas snabbare. Vidare kan köparen aptera virket utan hänsyn till gällande prislista, utan efter vad som är optimalt under rådande omständigheter. En ny lagstiftning som omfattar även dessa aktörer och med krav på egenkontroll är av stor betydelse för kvaliteten på virkesmätningen.

Den föreslagna lagstiftningen anger inte i detalj hur mätningen ska utföras utan i stället ställs vissa krav på noggrannhet. Detta ger det mätande företaget en större frihet men även ett större ansvar för att säkerställa att man uppfyller kraven på noggrannhet. Det kan därför anses rimligt att detta sker genom egenkontroll.

För att kunna tillse att kontrollverksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt måste kontrolluppgifterna vara tillgängliga för tillsynsmyndigheten under viss tid. Vidare behövs kontrolluppgifterna för att kunna kontrollera att mätningen uppfyller kraven på noggrannhet och inte är behäftade med systematiska fel. Regeringen föreslås föreskriva att Skogsstyrelsen får meddela föreskrifter om att resultaten av kontrollen ska sparas under viss tid och på begäran lämnas till Skogsstyrelsen.

10 Anmälningsskyldighet

Skogsstyrelsens förslag: Lagen ska innehålla ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att dels anmäla sin verksamhet till tillsynsmyndigheten när den påbörjas, dels lämna uppgifter om den bedrivna verksamheten vid en bestämd tidpunkt varje år.

Skälen för Skogsstyrelsens förslag: Anmälningsskyldighet saknas i nu gällande lagstiftning. Anmälningsskyldigheten för den som utför virkesmätning underlättar tillsynsmyndighetens tillsyn och ökar möjligheten för myndigheten att lämna information och rådgivning om de regler som gäller för virkesmätningen.

För närvarande utförs nästan all vederlagsgrundande virkesmätning av landets tre virkesmätningsföreningar. Det innebär att behovet för tillsynsmyndigheten att erhålla uppgifter om vilka ytterligare aktörer som utför virkesmätning hittills har varit litet. Att virkesmätningslagen får en utökad tillämpning jämfört med nuvarande lag innebär att fler som utför virkesmätning kommer att omfattas av lagstiftningen. Det rör sig huvudsakligen om sådana som utför partsmätning av energisortiment. Kunskapen om virkesmätningslagstiftningen hos dem som inte tidigare omfattats av den kan antas vara lägre än hos virkesmätningsföreningarna. Partsmätning medför en ökad risk för brister i mätningen än när virkesmätningsföreningar utför mätningen. Vidare är ersättningen till skördarföretag och åkerier ofta grundad på deras egen mätning, vilket också ökar risken för brister i mätningen.

De senaste åren har mängden stormskadad skog ökat, särskilt efter stormarna Gudrun år 2005 och Per år 2008. De stora kvantiteter av virke som på kort tid ska tas omhand till följd av stormskador kan leda till att partsmätningen ökar, att nya aktörer tillkommer och att virkessäljarna, som befinner sig i en pressad situation, har svårt att hävda sig. Stormskador leder således till ett tillfälligt ökat behov av tillsyn och rådgivning från tillsynsmyndighetens sida.

För att underlätta tillsynsmyndighetens rådgivning och tillsyn bör därför en anmälningsskyldighet för de fysiska eller juridiska personer som yrkesmässigt bedriver vederlagsgrundande virkesmätning inom virkesmätningslagens tillämpningsområde införas.

11 Sanktioner

Skogsstyrelsens förslag: Överträdelse av bestämmelse i virkesmätningsslagstiftningen bör inte sanktioneras med straff eller sanktionsavgifter.

Skälen för Skogsstyrelsens förslag: Enligt 1 § i nu gällande virkesmätningsslag ska vederlagsgrundande virkesmätning som avser sågtimmer av barrträd eller massaved utföras enligt föreskrifter som skogsstyrelsen meddelar. Bryter någon uppsåtligt eller av oaktsamhet mot 1 § dömes enligt 3 § till böter. Enligt nu gällande lagstiftning saknas möjlighet för tillsynsmyndigheten att meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen eller föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen ska följas.

Kriminalisering för att förhindra överträdelser av olika normer ska användas med försiktighet, jfr prop. 1994/95:23 Ett effektivare brottmålsförfarande s. 53 ff. En kriminalisering kan trots det vara befogad om alternativa sanktioner inte står till buds eller inte skulle vara rationella eller skulle medföra oproportionerligt höga kostnader. Det kan också vara befogad med hänsyn till gärningens allvar. En kriminalisering förutsätter vidare att straffsanktionen är ett effektivt medel för att motverka det icke önskvärda beteendet och att rättsväsendet har resurser att klara av den eventuella ytterligare belastning som kriminaliseringen innebär.

Syftet med en kriminalisering är ytterst att aktörer inom virkesmätningen ska avhålla sig från det straffsanktionerade beteendet. Såvitt känt har ingen sanktion för överträdelse av bestämmelse i den nu gällande virkesmätningsslagen dömts ut av domstol. Att den föreslagna lagstiftningen omfattar nya sortiment och fler aktörer som utför virkesmätning kan antas innebära att antalet överträdelser av lagstiftningen kommer att öka jämfört med situationen under nu gällande lagstiftning. Tillsynsmyndigheten föreslås dock i kapitel 9 få meddela de förelägganden och förbud, vilka kan förenas med vite, som behövs för att denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas. Den rätten för tillsynsmyndigheten kan antas vara ett tillräckligt effektivt medel för att motverka överträdelser av virkesmätningsslagstiftningen. Det är dock inget som hindrar att allmänna straffrättsliga bestämmelser tillämpas. Det är då i första hand fråga om brottet bedrägeri enligt 9 kap. 1 § brottsbalken.

Förutom det förebyggande syftet har straffet i sig en repressiv funktion. Vid överträdelser av bestämmelser i virkesmätningsslagen kan det röra sig om stora ekonomiska belopp i det enskilda fallet och utnyttjande av avtalspartens svagare ställning. Vidare kan det röra sig om systematiska överträdelser. Överträdelserna får dock i ett större straffrättsligt sammanhang antas inte vara så allvarliga att det på egen hand motiverar en straffsanktion i lagen. Överträdelse av bestämmelse i virkesmätningsslagstiftningen bör därför inte sanktioneras med straff.

Sanktionsavgifter kan vara ett alternativ till straff. Ett system med sanktionsavgifter används ofta för att åstadkomma ett enklare och snabbare beivrande av regelbrott. Många gånger ges därför en myndighet rätt att som första instans besluta om sanktionsavgifter. I propositionen om ändring i brottsbalken, ekonomiska sanktioner vid brott i näringsverksamhet, prop. 1981/82:142 redovisas några vägledande principer för användningen av sanktionsavgifter, bl.a. att en sanktionsav-

gift bör knyta an till ett enkelt, objektivt och lätt konstaterbart faktum. Virkesmätningenslagstiftningen anger inte i detalj hur virkesmätningen ska utföras, utan ställer endast krav på att viss noggrannhet i mätningen uppnås. Det innebär att en mer omfattande bedömning krävs beträffande om lagstiftningen efterlevs i det enskilda fallet. Sanktionsavgifter är således inte lämpliga i sådana situationer. Vissa andra regler i förslaget till ny lagstiftning skulle kunna vara mer lämpade för sanktionsavgifter eftersom efterlevnaden är lätt konstaterbar. Exempel på det är skyldigheten för den som utför virkesmätning att lämna resultatet av utförd virkesmätning till säljare och köpare och att anmäla sin verksamhet till tillsynsmyndigheten. I dessa fall kan antas att möjligheten till föreläggande och förbud förenat med vite kan vara tillräckligt för att bestämmelserna ska följas. Vidare är behovet av den repressiva funktionen litet för dessa bestämmelser. Överträdelse av bestämmelse i virkesmätningenslagen bör därför inte sanktioneras med sanktionsavgifter.

12 Överklagande

Skogsstyrelsens förslag: Tillsynsmyndighetens beslut enligt den föreslagna lagen ska kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande hos kammarrätten.

Skälen för Skogsstyrelsens förslag: Tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande eller förbud förenade med vite är av sådan art att de måste kunna överklagas hos domstol.

Förvaltningsbeslut överklagas enligt 22 a § förvaltningslagen (1986:223) som huvudregel hos allmän förvaltningsdomstol. Detta bör gälla även ifråga om beslut som fattas enligt den nu föreslagna lagen. I enlighet med vad som i allmänhet gäller för likartade mål bör det dessutom krävas prövningstillstånd vid överklagande hos kammarrätten. Bestämmelser om detta bör föras in i den nya lagen.

13 Offentlighets- och sekretessförordningen

Skogsstyrelsens förslag: Sekretess ska även fortsättningsvis gälla för tillsyn enligt virkesmätningsslagen.

Skälen för Skogsstyrelsens förslag: Skogsstyrelsen kan i sin tillsynsverksamhet erhålla uppgifter bl.a. om enskilds affärs- eller driftförhållanden. Ett sekretesskydd finns för denna typ av uppgifter enligt följande.

Enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) och punkt 18 i bilagan till förordningen gäller sekretess för Skogsstyrelsens tillståndsgivning och tillsyn enligt virkesmätningsslagen (1966:209)

1. för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgifterna röjs, och
2. för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än som avses i 1 för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

Sekretessen gäller inte beslut i ärenden.

Om sådana uppgifter som har ett sekretesskydd i offentlighets- och sekretesslagstiftningen skulle sakna det skyddet, finns en risk att enskild kan komma att lida skada om uppgifterna röjs. Om ett sekretesskydd saknas för denna typ av uppgifter föreligger också en risk att enskilda inte vill lämna ifrån sig uppgifter till myndigheten, vilket skulle försämra, försvåra och fördyra myndighetens tillsyn. Nuvarande sekretessbestämmelse bör därför kvarstå vad gäller tillsyn enligt virkesmätningsslagen.

Varken den nu gällande eller den föreslagna virkesmätningsslagen innehåller bestämmelser om tillståndsgivning. Frågan om sekretess vid tillståndsgivning ska därför inte regleras i punkt 18 i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen. Endast sekretess vid tillsyn enligt virkesmätningsslagen ska således omfattas av nämnda punkt i bilagan.

I punkt 18 i bilagan hänvisas till den nu gällande virkesmätningsslagen. Hänvisningen bör ändras och istället avse den föreslagna virkesmätningsslagen.

Den nya virkesmätningsslagstiftningen föranleder i övrigt inga förslag på ändringar i sekretesslagstiftningen.

14 Ikraftträdande

Skogsstyrelsens förslag: Denna lag träder ikraft den xx yy, då virkesmätningsslagen (1966:209) ska upphöra att gälla.

Lagen och förordningen ska träda ikraft sex månader efter att de beslutats. Det saknas behov av övergångsregler.

Skälen för Skogsstyrelsens förslag: De som genom den föreslagna ökade omfattningen av lagstiftningen kommer att omfattas av virkesmätningsslagen kan antas behöva viss tid att anpassa sig till lagstiftningen. En sådan anpassning kan antas ske inom sex månader efter att beslut fattats om lag och förordning.

Den föreslagna lagstiftningen ska gälla i sin helhet efter sexmånadersperioden. Det finns inget behov av övergångsregler.

Nuvarande lagstiftning ska upphöra att gälla när den föreslagna lagstiftningen träder ikraft.

15 Finansiering av tillsynsverksamheten

Skogsstyrelsens förslag: Skogsstyrelsens tillsynsverksamhet ska bekostas av allmänna medel. Ökade resurser motsvarande 0,5 miljoner kr behöver tillföras Skogsstyrelsen.

Skälen för Skogsstyrelsens förslag: Kontrollverksamheten enligt den nu gällande lagstiftningen bekostas av allmänna medel. Utgångspunkten bör vara att kontrollverksamheten enligt den föreslagna lagstiftningen ska finansieras av dem som utför virkesmätning. Antalet virkesmätande företag som omfattas av den nu gällande lagstiftningen är relativt få och lätta att identifiera, men antalet kommer att öka med den föreslagna lagstiftningen. Förslaget i kapitel 10 om skyldighet att anmäla sin verksamhet ger ett underlag för identifiering av kontrollobjekten. En bestämmelse om avgift för tillsyn kan formuleras enligt följande. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för tillsyn. Kontrollfrekvensen kan förväntas bli relativt låg, bl.a. till följd av de föreslagna bestämmelserna om egenkontroll. Skogsstyrelsens administrativa kostnader kan därför antas bli oproportionerligt höga i förhållande till det antal kontroller som ska genomföras. Tillsynsverksamheten bör därför bekostas av allmänna medel.

En konsekvens av förslaget att tillsynsverksamheten ska bekostas av allmänna medel är att myndigheten behöver tillföras resurser. Anledningen är den utökade tillsyn som förslaget till ny lagstiftning kräver. Kostnaderna för Skogsstyrelsens arbete med virkesmättningsfrågor har under senare år uppgått till i storleksordningen 0,5 miljoner kr per år. Förslaget förutsätter att Skogsstyrelsen tillförs resurser motsvarande ytterligare 0,5 miljoner kr.

16 Ekonomiska konsekvenser

16.1 Lagens syfte

Syftet med den föreslagna lagstiftningen är att vederlagsgrundande virkesmätning ska utföras korrekt för att ge säljare och köpare jämbördig möjlighet att bedöma rimligt vederlag för försålt virke.

Den nu gällande virkesmätningsslagen omfattar vederlagsmätning av sågtimmer av barrträd och massaved. Den nya lagen föreslås gälla för samtliga trädslag, virkes-sortiment och användningsområden. I förordning föreslås en begränsning av lagens tillämpning bl.a. till första affärsledet. Det föreslås att den som utför virkesmätning ska vara skyldig att utföra egenkontroller samt att anmäla sin verksamhet till tillsynsmyndigheten. Vidare föreslås krav på att spara information viss tid.

Den föreslagna ökade omfattningen av lagstiftningens tillämpning medför att svagare part skyddas även vid affärer med energisortiment och eventuella andra tillkommande sortiment. Det bidrar också till ett visst mått av ordning och reda, stabilitet och en kvalitetssäkring av den verksamhet som inte omfattas av nuvarande lagstiftning. Vidare medför den föreslagna ökade omfattningen av tillämpningen att samtliga de som utför vederlagsgrundande virkesmätning har samma regler att följa.

Förslaget att de som utför vederlagsgrundande virkesmätning ska vara skyldiga att utföra egenkontroller innebär att kvaliteten i virkesmätningen kan hållas hög. Den föreslagna anmälningsskyldigheten underlättar tillsynsmyndighetens tillsyn.

16.2 Vilka som berörs av regleringen

I första hand berörs säljare och köpare av virke av lagstiftningen. Förändringen i tillämpningsområdet påverkar sannolikt inte antalet säljande skogsföretag som berörs, i dag knappt 240 000. Det bortfaller eventuellt några få företag som säljer barrsågtimmer eller massaved i det andra eller senare affärsled och som inte köper något virke i det första affärsledet.

Den föreslagna ökade omfattningen berör virkesmätning av energisortiment och eventuella tillkommande sortiment. Vidare berörs sågverk som enbart sågar lövträd, företag som producerar fanér, stolpar och andra ”udda” träprodukter samt företag som är specialiserade på att köpa skogsbränsle av skogsägare. Det rör sig uppskattningsvis totalt om en ökning från ca 200 till ca 300 företag.

Samtliga som utför vederlagsgrundande virkesmätning och som omfattas av det nya lagstiftningsförslaget berörs av förslagen om egenkontroll och anmälningsskyldighet.

Berörda av lagstiftningen är slutligen också rättsväsendet och tillsynsmyndigheten.

16.3 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser

Utförare av vederlagsgrundande virkesmätning

De som genom den föreslagna ökade omfattningen av lagstiftningen kommer att omfattas av virkesmätningslagen kommer att få kostnader för en anpassning till lagstiftningen.

Det föreslagna kravet på egenkontroll kan medföra löpande kostnader för de som utför vederlagsgrundande virkesmätning. De tre virkesmätningsföreningarna har redan infört en egenkontroll. Skogsnäringens nationella arbete med virkesmätning (Rådet för mätning och redovisning, Virkesmätning Kontroll och Virkesmätning Utveckling vid SDC) kostar i storleksordningen 5 miljoner kr per år. De tre virkesmätningsföreningarnas totala kostnader för mätning var år 2011 sammantaget ca 360 miljoner kr. Det motsvarar knappt 1 % av avverkningens totalvärde. Egenkontrollen svarar i genomsnitt för ca 4 % av den totala virkesmätningskostnaden. Bedömningen är att kostnaderna varken för näringens nationella arbete eller virkesmätningsföreningarna kommer att påverkas nämnvärt av de föreslagna förändringarna. De löpande kostnaderna för de som genom den föreslagna ökade omfattningen av lagstiftningen kommer att omfattas av virkesmätningslagen kan antas komma att ligga på samma nivå som hos virkesmätningsföreningarna.

De som genom den föreslagna ökade omfattningen av lagstiftningen kommer att omfattas av virkesmätningslagen kommer att få en engångskostnad för att införa egenkontroll. Kostanden för införandet bedöms bli relativt liten. Behovet av särskild utrustning för egenkontrollen kan antas vara litet, eftersom befintlig mätutrustning kan användas.

Det föreslagna kravet på skyldighet att dels anmäla sin verksamhet till tillsynsmyndigheten när den påbörjas, dels regelbundet lämna uppgifter om den bedrivna verksamheten innebär en viss administrativ belastning på de som utför vederlagsgrundande virkesmätning. Uppgifterna som ska lämnas till tillsynsmyndigheten är av enkel karaktär. Kostnaderna för bestämmelsen kan därför antas vara små.

Kravet på att spara information viss tid uppfylls redan av virkesmätningsföreningarna i enlighet med nu gällande lagstiftning. För de som genom den föreslagna ökade omfattningen av lagstiftningen kommer att omfattas av virkesmätningslagen kan kostnaderna antas bli marginella, eftersom en sådan lagring enkelt kan ske elektroniskt.

Förslaget att all försäljning av barrsågtimmer och massaved i andra eller senare affärsled inte ska omfattas av lagstiftningen kommer sannolikt inte innebära några eller endast smärre förändringar av mätningens genomförande, kontroller av utrustning och mätningen, mätbeskeden m.m. De reella kostnaderna för mätningen kommer därför inte att nämnvärt minska.

Det är viktigt att den nya lagstiftningen inte verkar hindrande på teknisk och metodologisk utveckling. Så bedöms inte vara fallet.

Skogsstyrelsen

Kostnaderna för Skogsstyrelsens arbete med virkesmätningsfrågor har under senare år uppgått till i storleksordningen 0,5 miljoner kr per år. En förstärkning med 100 % av Skogsstyrelsens resurser är angelägen eftersom den föreslagna lagstiftningen kommer att omfatta fler aktörer. Detta föreslås i kapitel 15.

Rättsväsendets myndigheter

Förslagen kan antas medföra ringa ekonomiska konsekvenser för rättsväsendet. En avkriminalisering av överträdelser av virkesmätningslagstiftningen föreslås, men istället kan allmänna straffrättsliga bestämmelser tillämpas. Såvitt känt har straffbestämmelsen i nu gällande lagstiftning inte tillämpats. Genom den föreslagna lagstiftningens ökade omfattning ökar sannolikheten för överträdelser som kan leda till anmälan med påföljande brottsutredning, men kan antas bli mycket få, om ens några. Vidare finns i det nya förslaget till lagstiftning bestämmelser om att tillsynsmyndigheten får meddela förelägganden och förbud förenade med vite. Antalet överklagade beslut och mål om utdömande av vite kan dock förväntas bli få, initialt uppskattningsvis sammanlagt 5-10 stycken per år. De aktuella förslagen kommer således sannolikt att medföra en mycket liten belastning på rättsväsendets myndigheter.

16.4 Alternativ till lagstiftning

Virkesmätningen har sedan den nuvarande virkesmätningslagens tillkomst i mitten av 1960-talet i huvudsak fungerat bra tack vare att de partsammansatta virkesmätningsföreningarna med sin opartiska och seriösa mätning svarat för nästan all vederlagsmätning. Problemet för framtiden är att undvika att ett fåtal av de förväntade tillkommande virkesmätningsaktörerna som bedriver partsmätning medvetet eller omedvetet utför en inkorrekt virkesmätning som främst skulle drabba enskilda skogsägare och särskilt ägare med små skogsmarksinnehav. Ekonomiska styrmedel, som ju till sin natur är generella, är därför inte tillämpliga. En inkorrekt mätning kan också snedvrider konkurrensen mellan olika virkesmätningsaktörer, virkesköpare och virkessortiment.

Informativa styrmedel är verksamma för att förhindra omedvetet inkorrekt mätning och dessutom allmänt höja kvaliteten i mätningen. Men de har en svag förebyggande effekt mot medvetet inkorrekt mätning.

En fortsatt lagstiftning, dvs. rättsliga styrmedel, bedöms vara det bästa sättet att bevara den höga standarden på svensk virkesmätning och även lösa eventuella framtida problem. Det finns också en bred majoritet för denna inom skogsnäringen och berörda delar av energisektorn. Från detta håll har också påtalats flera positiva bieffekter av en lagstiftning bl.a. trovärdigheten. Lagstiftningen behöver emellertid kompletteras med information och rådgivning. Ett borttagande av lagstiftningen betyder att risken för att framför allt småskogsägare i framtiden drabbas av inkorrekt mätning ökar. Sekundära effekter av en inkorrekt mätning uppstår också t.ex. försvagning av trovärdighet och stabilitet på virkesmarknaden samt störningar i virkesflödena.

Utan bestämmelser om egenkontroll och anmälningsskyldighet kommer tillsynsmyndigheten sannolikt att behöva mer resurser för att samma kvalitet i virkesmätningen ska kunna uppnås.

17 Författningskommentarer

1 §

I paragrafen anges att syftet med lagen är att vederlagsgrundande virkesmätning ska utföras korrekt för att ge säljare och köpare jämbördig möjlighet att bedöma vederlag för virket. Med vederlagsgrundande avses virkesmätning som ligger till grund för bestämmande av ersättning för virket.

2 §

Vederlagsgrundande virkesmätning ska utföras i enlighet med lagen. Bestämmande av virkets kvantitet innefattar bl.a. volym och energiinnehåll. Bestämmande av virkets lämplighet för avsedd användning innebär att virket uppfyller ställda leveranskrav, till exempel krav på viss dimension eller frihet från insektsangrepp och röta.

3 §

I paragrafen definieras virke som stam, stubbe och grenar av avverkade träd oavsett sönderdelning innan industriell vidareförädling. Med begreppet avverkade träd ska från tillämpningen av lagen uteslutas träd på rot.

4 §

Paragrafen innehåller en upplysning om att det är regeringen som utser tillsynsmyndighet.

5 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur virkesmätning som omfattas av lagen ska utföras, om dokumentation av virkesmätningen och om skyldighet att lämna ut dokumentationen. Sådana föreskrifter kan också avse bestämmande av virkets lämplighet för avsedd användning, att endast beprövade mätmetoder som visat sig ge ett tillfredställande resultat får användas, krav på kontroll av mätutrustning samt krav på mätnoggrannhet.

Med resultatet av utförd mätning avses så kallat mätbesked.

Föreskrifter om information som ligger till grund för resultatet av utförd mätning kan bl.a. innefatta vem som utfört mätningen, var mätningen har utförts och när. Annan information är uppgifter om ett virkespartis volym och sammansättning av egenskapsklasser samt vilket noggrannhetskrav som tillämpats. Paragrafen ger tillsynsmyndigheten, säljare och köpare tillgång till information som ligger till grund för resultatet av utförd mätning.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att tillsynsmyndigheten i den utsträckning som behövs för att utöva tillsyn har rätt att på begäran få upplysningar och ta del

av handlingar samt rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover. Det kan gälla t.ex. kontroll av gjorda dagliga kontroller av mätutrustning. Rätten till tillträde gäller inte bostäder.

7 §

Paragrafen anger att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om egenkontroll, att resultat och information som ligger till grund för resultatet ska sparas och skyldighet att lämna ut dessa uppgifter.

8 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att den som utför virkesmätning är skyldig att till tillsynsmyndigheten dels anmäla sin verksamhet när den påbörjas, dels regelbundet lämna uppgifter om den bedrivna verksamheten. Föreskrifterna kan bland annat innefatta en skyldighet att lämna kontaktuppgifter, person- eller organisationsnummer samt uppgift om inmätt kvantitet föregående år och beräknad inmätt kvantitet innevarande år.

9 §

Enligt paragrafen får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas. Sådana åtgärder kan innefatta t.ex. ett förbud att använda viss mätutrustning som visar fel mätresultat. Ett föreläggande kan innebära att den som utför mätning ska utforma sina mätbesked på visst sätt. I bestämmelsen anges att förelägganden och förbud får förenas med vite.

10 §

Enligt paragrafen får beslut som meddelats enligt lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Därvid gäller enligt förvaltningslagen (1986:223) bl.a. att beslut får överklagas av den som beslutet angår om det gått honom emot och beslutet kan överklagas. Prövningstillstånd krävs för att överklaga till kammarrätt.

Bilaga 1

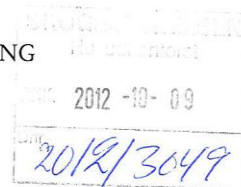

Landsbyggsdepartementet

Regeringsbeslut 4

2012-10-04

L2012/2575

Skogsstyrelsen
551 83 JÖNKÖPINGUppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning**Regeringens beslut**

Skogsstyrelsen ska, efter samråd med berörda organisationer och företag, utarbeta förslag till ny virkesmätningsslag och en förordning om virkesmätning. Förslagen ska innehålla vilka sortiment som ska regleras, vilka aktörer som ska omfattas samt bestämmelser om kontroller som bedöms behövas.

I uppdraget ingår att ta fram en ingående analys av behovet av en ny virkesmätningsslag och att analysera och motivera alla förslag. Skogsstyrelsen ska i utformandet av förslag beakta regeringens målsättningar om regel-förenkling för företag. Därvid ska myndigheten särskilt beakta behovet av att undanta småskalig verksamhet från bestämmelserna. Skogsstyrelsen ska även överväga om egenkontroll bör användas som en del av kontrollen av att lagstiftningen följs. Skogsstyrelsen ska beakta motsvarande regelverk i andra relevanta EU-länder och relevanta EU-standarder när bestämmelserna utformas. Skogsstyrelsen ska även beakta om det finns behov av bestämmelser om straff eller annan sanktion vid överträdelser av bestämmelserna. Skogsstyrelsen ska också ta ställning till om det finns behov av att föreslå sekretesskydd för vissa uppgifter mot bakgrund av de förslag som Skogsstyrelsen lämnar.

Förslaget ska innehålla nödvändiga författningsbestämmelser samt en konsekvensutredning enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, inklusive en kostnadsberäkning för genomförandet. I arbetet bör Skogsstyrelsen föra diskussioner med företrädare för relevanta näringar och med relevanta myndigheter och organisationer inom området.

Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2013 till Regeringskansliet (Landsbyggsdepartementet).

Postadress
103 33 StockholmTelefonväxel
08-405 10 00E-post: registrator@rural.ministry.seBesöksadress
Fredsgatan 8Telefax
08-20 64 96Telex
156 81 MINAGRI S

2

Skälen för regeringens beslut

Nuvarande virkesmätningsslag är från 1966 och omfattar endast sortimenten sågtimmer av barrträd och massaved. Det finns behov av att utvidga virkesmätningsslagen till att omfatta fler sortiment, bl.a. gör den allt större användningen av och handeln med energisortiment från skogen att utvidgningsbehov finns.

På regeringens vägnar

Eskil Erlandsson

Lars Olsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Näringsdepartementet/FIN
Miljödepartementet/NM

Bilaga 2

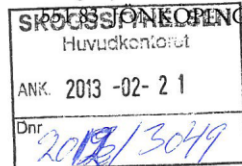

Regeringsbeslut 5

2013-02-14 L2013/126

Landsbyggsdepartementet

Skogsstyrelsen

Begäran om förlängd tid för redovisning av uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning

Regeringens beslut

Uppdraget förlängs med 2 månader. Skogsstyrelsen ska avrapportera uppdraget senast den 29 april 2013.

Ärendet

Regeringen gav den 10 oktober 2012 (L2012/2575) Skogsstyrelsen i uppdrag att utarbeta förslag till ny virkesmätningsslag och en förordning om virkesmätning. Skogsstyrelsen har inkommit med en begäran om förlängd tid för avrapportering av uppdraget till den 29 april 2013.

På regeringens vägnar

Eskil Erlandsson

Karin Tormalm

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Näringsdepartementet/FIN
Miljödepartementet/NM

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Fredsgatan 8

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-20 64 96

E-post: l.registrator@regeringskansliet.se
Telex
156 81 MINAGRI S

Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

1988:1	Mallar för ståndortsbonitering; Lathund för 18 län i södra Sverige
1991:1	Tätortsnära skogsbruk
1992:3	Aktiva Natur- och Kulturvårdande åtgärder i skogsbruket
1993:7	Betespräglad äldre bondeskog – från naturvårdssynpunkt
1994:5	Historiska kartor - underlag för natur- och kulturmiljövård i skogen
1995:1	Planering av skogsbrukets hänsyn till vatten i ett avrinningsområde i Gävleborg
1995:2	SUMPSKOG – ekologi och skötsel
1996:1	Women in Forestry – What is their situation?
1996:2	Skogens kvinnor – Hur är läget?
1997:2	Naturvårdsutbildning (20 poäng) Hur gick det?
1997:5	Miljeu96 Rådgivning, Rapport från utvärdering av miljeurådgivningen
1997:6	Effekter av skogsbränsleuttag och askåterföring – en litteraturstudie
1997:7	Målgruppsanalys
1997:8	Effekter av tungmetallnedfall på skogslevande landsnäckor (with English Summary: The impact on forest land snails by atmospheric deposition of heavy metals)
1997:9	GIS-metodik för kartläggning av markförsurning – En pilotstudie i Jönköpings län
1998:1	Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbränsleuttag, asktillförsel och övrig näringskompensation
1998:3	Dalaskog - Pilotprojekt i landskapsanalys
1998:4	Användning av satellitdata – hitta avverkad skog och uppskatta lövröjningsbehov
1998:5	Baskatjoner och aciditet i svensk skogsmark - tillstånd och förändringar
1998:6	Övervakning av biologisk mångfald i det brukade skogslandskapet. With a summary in English: Monitoring of biodiversity in managed forests.
1998:7	Marksvampar i kalkbarrskogar och skogsbeten i Gotländska nyckelbiotoper
1999:1	Miljökonsekvensbeskrivning av Skogsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kalkning och vitalisering
1999:2	Internationella konventioner och andra instrument som behandlar internationella skogsfrågor
2000:1	Samordnade åtgärder mot försurning av mark och vatten - Underlagsdokument till Nationell plan för kalkning av sjöar och vattendrag
2000:4	Skogsbruket i den lokala ekonomin
2000:5	Aska från biobränsle
2000:6	Skogsskadeinventering av bok och ek i Sydsverige 1999
2001:1	Landmolluskfaunans ekologi i sump- och myrskogar i mellersta Norrland, med jämförelser beträffande förhållandena i södra Sverige
2001:2	Arealförluster från skogliga avrinningsområden i Västra Götaland
2001:3	The proposals for action submitted by the Intergovernmental Panel on Forests (IPF) and the Intergovernmental Forum on Forests (IFF) - in the Swedish context
2001:4	Resultat från Skogsstyrelsens ekenkät 2000
2001:5	Effekter av kalkning i utströmningsområden med kalkkross 0 - 3 mm
2001:6	Biobränslen i Söderhamn
2001:7	Entreprenörer i skogsbruket 1993-1998
2001:8A	Skogspolitisk historia
2001:8B	Skogspolitiken idag - en beskrivning av den politik och övriga faktorer som påverkar skogen och skogsbruket
2001:8C	Gröna planer
2001:8D	Föryngring av skog
2001:8E	Fornlämningar och kulturmiljöer i skogsmark
2001:8G	Framtidens skog
2001:8H	De skogliga aktörerna och skogspolitiken
2001:8I	Skogsbilvägar
2001:8J	Skogen sociala värden
2001:8K	Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen
2001:8L	Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet
2001:8M	Skogsbruk och rennärning
2001:8O	Skador på skog
2001:9	Projekterfarenheter av landskapsanalys i lokal samverkan – (LIFE 96 ENV S 367) Uthålligt skogsbruk byggt på landskapsanalys i lokal samverkan
2001:11A	Strategier för åtgärder mot markförsurning
2001:11B	Markförsurningsprocesser
2001:11C	Effekter på biologisk mångfald av markförsurning och motåtgärder
2001:11D	Urvalskriterier för bedömning av markförsurning
2001:11E	Effekter på kvävedynamiken av markförsurning och motåtgärder
2001:11F	Effekter på skogsproduktion av markförsurning och motåtgärder
2001:11G	Effekter på tungmetallers och cesiums rörlighet av markförsurning och motåtgärder
2002:1	Ekskador i Europa
2002:2	Gröna Huset, slutrapport
2002:3	Project experiences of landscape analysis with local participation – (LIFE 96 ENV S 367) Local participation in sustainable forest management based on landscape analysis
2002:4	Landskapsekologisk planering i Söderhamns kommun
2002:5	Miljöriktig vedeldning - Ett informationsprojekt i Söderhamn

2002:6	White backed woodpecker landscapes and new nature reserves
2002:7	ÄBIN Satellit
2002:8	Demonstration of Methods to monitor Sustainable Forestry, Final report Sweden
2002:9	Inventering av frötäktssbestånd av stjälkek, bergesk och rödek under 2001 - Ekdöd, skötsel och naturvård
2002:10	A comparison between National Forest Programmes of some EU-member states
2002:11	Satellitbildsbaserade skattningar av skogliga variabler
2002:12	Skog & Miljö - Miljöbeskrivning av skogsmarken i Söderhamns kommun
2003:1	Övervakning av biologisk mångfald i skogen - En jämförelse av två metoder
2003:2	Fågelfaunan i olika skogsmiljöer - en studie på beståndsnivå
2003:3	Effektivare samråd mellan rennärning och skogsbruk -förbättrad dialog via ett utvecklat samrådsförfarande
2003:4	Projekt Nissadalen - En integrerad strategi för kalkning och askspredning i hela avrinningsområden
2003:5	Projekt Renbruksplan 2000-2002 Slutrapport, - ett planeringsverktyg för samebyarna
2003:6	Att mäta skogens biologiska mångfald - möjligheter och hinder för att följa upp skogspolitikens miljömål i Sverige
2003:7	Vilka botaniska naturvärden finns vid torplämningar i norra Uppland?
2003:8	Kalkgranskogar i Sverige och Norge – förslag till växtsociologisk klassificering
2003:9	Skogsägare på distans - Utvärdering av SVO:s riktade insatser för utbor
2003:10	The EU enlargement in 2004: analysis of the forestry situation and perspectives in relation to the present EU and Sweden
2004:1	Effektuppföljning skogsmarkskalkning tillväxt och trädvitalitet, 1990-2002
2004:2	Skogliga konsekvensanalyser 2003 - SKA 03
2004:3	Natur- och kulturinventeringen i Kronobergs län 1996 - 2001
2004:4	Naturlig förnygring av tall
2004:5	How Sweden meets the IPF requirements on nfp
2004:6	Synthesis of the model forest concept and its application to Vilhelmina model forest and Barents model forest network
2004:7	Vedlevande arters krav på substrat - sammanställning och analys av 3.600 arter
2004:8	EU-utvidgningen och skogsindustrin - En analys av skogsindustrins betydelse för de nya medlemsländernas ekonomier
2004:10	Om virkesförrådets utveckling och dess påverkan på skogsbrukets lönsamhet under perioden 1980-2002
2004:11	Naturskydd och skogligt genbevarande
2004:12	När vi skogspolitikens mångfaldsmål på artnivå? - Åtgärdsförslag för uppföljning och metodutveckling
2005:1	Access to the forests for disabled people
2005:2	Tillgång till naturen för människor med funktionshinder
2005:3	Besöksstudier i naturområden - en handbok
2005:4	Visitor studies in nature areas - a manual
2005:5	Skogshistoria år från år 1177-2005
2005:6	Vägar till ett effektivare samarbete i den privata tätortsnära skogen
2005:7	Planering för rekreation - Grön skogsbruksplan i privatägd tätortsnära skog
2005:8a-8c	Report from Proceedings of ForestSAT 2005 in Borås May 31 - June 3
2005:9	Sammanställning av stormskador på skog i Sverige under de senaste 210 åren
2005:10	Frivilliga avsättningar - en del i Miljökvalitetsmålet Levande skogar
2005:11	Skogliga sektorsmål - förutsättningar och bakgrundsmaterial
2005:12	Målbilder för det skogliga sektorsmålet - hur går det med bevarandet av biologisk mångfald?
2005:13	Ekonomiska konsekvenser av de skogliga sektorsmålen
2005:14	Tio skogsägars erfarenheter av stormen
2005:15	Uppföljning av skador på fornlämningar och övriga kulturlämningar i skog
2005:16	Mykorrhizasvampar i örtrika granskogar - en metodstudie för att hitta värdefulla miljöer
2005:17	Forskningsseminarium skogsbruk - rennärning 11-12 augusti 2004
2005:18	Klassning av renbete med hjälp av ståndortsboniteringens vegetationstypsindelning
2005:19	Jämförelse av produktionspotential mellan tall, gran och björk på samma ståndort
2006:1	Kalkning och askspredning på skogsmark - redovisning av arealer som ingått i Skogsstyrelsens försöksverksamhet 1989-2003
2006:2	Satellitbildsanalys av skogsbilvägar över våtmarker
2006:3	Myllrande Våtmarker - Förslag till nationell uppföljning av delmålet om byggande av skogsbilvägar över värdefulla våtmarker
2006:4	Granbarkborren - en scenarioanalys för 2006-2009
2006:5	Överensstämmelse anmält och verkligt GROT-uttag?
2006:6	Klimathotet och skogens biologiska mångfald
2006:7	Arenor för hållbart brukande av landskapets alla värden - begreppet Model Forest som ett exempel
2006:8	Analys av riskfaktorer efter stormen Gudrun
2006:9	Stormskadad skog - förnygring, skador och skötsel
2006:10	Miljökonsekvenser för vattenkvalitet, Underlagsrapport inom projektet Stormanalys
2006:11	Miljökonsekvenser för biologisk mångfald - Underlagsrapport inom projekt Stormanalys
2006:12	Ekonomiska och sociala konsekvenser i skogsbruket av stormen Gudrun
2006:13	Hur drabbades enskilda skogsägare av stormen Gudrun - Resultat av en enkätundersökning
2006:14	Riskhantering i skogsbruket
2006:15	Granbarkborrens utnyttjande av vindfällerna under första sommaren efter stormen Gudrun - (The spruce bark beetle in wind-felled trees in the first summer following the storm Gudrun)

2006:16	Skogliga sektorsmål i ett internationellt sammanhang
2006:17	Skogen och ekosystemansatsen i Sverige
2006:18	Strategi för hantering av skogliga naturvärden i Norrtälje kommun ("Norrtäljeprojektet")
2006:19	Kantzoniens ekologiska roll i skogliga vattendrag - en litteraturoversikt
2006:20	Ägoslag i skogen - Förslag till indelning, begrepp och definitioner för skogsrelaterade ägoslag
2006:21	Regional produktionsanalys - Konsekvenser av olika miljöambitioner i länen Dalarna och Gävleborg
2006:22	Regional skoglig Produktionsanalys - Konsekvenser av olika skötselregimer
2006:23	Biomassaflöden i svensk skogsnäring 2004
2006:24	Trädbränslestatistik i Sverige - en förstudie
2006:25	Tillväxtstudie på Skogsstyrelsens obsoytor
2006:26	Regional produktionsanalys - Uppskattning av tillgängligt trädbränsle i Dalarnas och Gävleborgs län
2006:27	Referenshågn som ett verktyg i vilt- och skogsförvaltning
2007:1	Utvärdering av ÅBIN
2007:2	Trädslagets betydelse för markens syra-basstatus - resultat från Ståndortskarteringen
2007:3	Älg- och rådjursstammarnas kostnader och värden
2007:4	Virkesbalanser för år 2004
2007:5	Life Forests for water - summary from the final seminar in Lycksele 22-24 August 2006
2007:6	Renskador i plant- och ungskog - en litteraturoversikt och analys av en taxeringsmetod
2007:7	Övervakning och klassificering av skogsvattendrag i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten - exempel från Emån och Öreälven
2007:8	Svenskt skogsbruk möter klimatförändringar
2007:9	Uppföljning av skador på fornlämningar i skogsmark
2007:10	Utgör kvävegödsling av skog en risk för Östersjön? Slutsatser från ett seminarium anordnat av Baltic Sea 2020 i samarbete med Skogsstyrelsen
2008:1	Arenas for Sustainable Use of All Values in the Landscape - the Model Forest concept as an example
2008:2	Samhällsekonomisk konsekvensanalys av skogsmarks- och ytvattenkalkning
2008:3	Mercury Loading from forest to surface waters: The effects of forest harvest and liming
2008:4	The impact of liming on ectomycorrhizal fungal communities in coniferous forests in Southern Sweden
2008:5	Långtidseffekter av kalkning på skogsmarkens kol- och kväveförråd
2008:6	Underlag för en nationell strategi för skötsel och skydd av sumpskogar
2008:7	Regionala analyser om kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:8	Frötäkt och frötäktsoinråden av gran och tall i Sverige
2008:9	Vägledning vid skogsmarkskalkning
2008:10	Områden som skogsmarkskalkats inom Skogsstyrelsens försöksverksamhet 2005-2007
2008:11	Inventering av ädellövplanteringar på stormhyggen från 1999 i Skåne
2008:12	Aluminiumhalter i skogsbäckar och variationen med avrinningsområdenas egenskaper
2008:13	Åtgärder för ett uthålligt brukande av skogsmarken - resultat från studier finansierade inom Movib
2008:14	Användningen av växtskyddsmedel inom skogsbruket
2008:15	Skogsmarkskalkning
2008:16	Skogsmarkskalkningens effekter på kemin i mark, grundvatten och ytvatten i SKOKAL-områdena 16 år efter behandling
2008:18	Effekter av skogsbruk på rennärigen - en litteraturstudie
2008:19	Hyggesfritt skogsbruk i ädellövskog - En litteratursammanställning
2008:20	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk i ädellövskogar - slutrapport för delprojekt Ädellöv
2008:21	Skoglig kontinuitet och historiska kartor - en metodstudie för bokskog
2008:22	Kontinuitetsskogar och Kontinuitetsskogsbruk - Slutrapport för delprojekt Skötsel - hyggesfritt skogsbruk
2008:23	Naturkultur - Utvecklingen i försöksserien de 10 första åren
2008:24	Jämförelse av ekonomi och produktion mellan trakthyggesbruk och blädning i skiktad granskog - analyser på beståndsnivå baserade på simulering
2008:25	Skogliga konsekvensanalyser 2008 - SKA-VB 08
2009:1	Åtgärdsplanering i reglerade vattendrag - arbetsgång och åtgärdsförslag i övre Ångermanälven
2009:2	Skog & Historia i Uppland - Gröna Jobb 2004-2008
2009:3	Utvärdering av metoder för kvantifiering av epifytiska hänglavar
2009:4	Kartläggning och Identifiering av kontinuitetsskog
2009:5	Skogsproduktion i stormområdet: Ett underlag för Skogsstyrelsens strategi för uthållig skogsproduktion
2009:6	Ekonomisk beskrivning av konsekvenser i samband med ledningsinträng i skogsmark
2009:7	Avverkning av nyckelbiotoper och objekt med höga naturvärden - en gis-analys och inventeringsdata från Polytax
2009:8	Produktionsanalys i Gävleborgs län
2009:9	Skogsstyrelsens erfarenheter kring samarbetsnätverk i landskapet
2010:1	Förnygra - Vårda - Skydda - Underlag för Skogsstyrelsens strategi för hållbar skogsproduktion
2010:2	Effektiv rådgivning - Slutrapport
2010:3	Markägarenkäten. Skogsstyrelsens delrapport för undersökningarna om processen för formellt skydd 2005-2008
2010:4	Landskapsansats för bevarande av skoglig biologisk mångfald - en uppföljning av 1997 års regionala bristanalys, och om behovet av samverkan mellan aktörer
2010:5	Översön av Skogsstyrelsens virkesmätningsföreskrifter - Analys och förslag
2010:6	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999-2008
2010:7	Behöver omvandlingstalen mellan m'f ub och m'sk revideras? - En förstudie

2010:8	Åtgärdsprogram för bevarande av vitryggig hackspett och dess livsmiljöer 2005-2009 – Slutrapport
2010:9	Störningskänslighet hos lavar i barrskogar
2011:1	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999-2009
2011:2	Inte klar
2011:3	Möjligheter att förbättra måluppfyllelse vad gäller miljöhänsyn vid förnygringsavverkning: Rapport efter en analys och rådgivande prioritering av åtgärder
2011:4	Fastighetsavtal – vidareutveckling av modell till flygfärdig produkt, Slutrapport
2011:5	Nedre Ångermanälven och Faxälven – förslag till miljöförbättrande åtgärder
2011:6	Upprättade renbruksplaner – 2005-2010
2011:7	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk – Slutrapport för delprojekt naturvärden
2011:8	Utredningsrapport – Långsiktig plan för Skogsstyrelsens inventeringar och uppföljningar
2012:1	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan
2012:2	Förstudierapport, dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennäring
2012:3	Hänsyn till kulturmiljöer – resultat från P3 2008-2011
2012:4	Kalibrering för samsyn över myndighetsgränserna avseende olika former av dikningsåtgärder i skogsmark
2012:5	Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2012:6	Långsiktiga effekter på vattenkemi, öringbestånd och bottenfauna efter ask- och kalkbehandling i hela avrinningsområden i brukad skogsmark – utvärdering 13 år efter åtgärder mot försurning
2012:7	Nationella skogliga produktionsmål – Uppföljning av 2005 års sektorsmål
2012:8	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan – Är det en fungerande modell för samebyarna vid samråd?
2012:9	Ökade risker för skador på skog och åtgärder för att minska riskerna
2012:10	Hänsynsuppföljning - grunder
2012:11	Virkesproduktion och inväxning i skiktad skog efter höggallring
2012:12	Tillståndet för skogsgenetiska resurser i Sverige. Rapport till FAO
2013:1	Återväxtstöd efter stormen Gudrun

Av Skogsstyrelsen publicerade Meddelanden:

1991:2	Vägplan -90
1991:5	Ekologiska effekter av skogsbränsleuttag
1995:2	Gallringsundersökning 92
1995:3	Kontrolltaxering av nyckelbiotoper
1996:1	Skogsstyrelsens anslag för tillämpad skogsproduktionsforskning
1997:1	Naturskydd och naturhänsyn i skogen
1997:2	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1996
1998:1	Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken
1998:2	Skogliga aktörer och den nya skogspolitiken
1998:3	Föryngringsavverkning och skogsbilvägar
1998:4	Miljöhänsyn vid föryngringsavverkning - Delresultat från Polytax
1998:5	Beståndsanläggning
1998:6	Naturskydd och miljöarbete
1998:7	Röjningsundersökning 1997
1998:8	Gallringsundersökning 1997
1998:9	Skadebilden beträffande fasta fornlämningar och övriga kulturmiljövärden
1998:10	Produktionskonsekvenser av den nya skogspolitiken
1998:11	SMILE - Uppföljning av sumpskogsskötsel
1998:12	Sköter vi ädellövskogen? - Ett projekt inom SMILE
1998:13	Riksdagens skogspolitiska intentioner. Om mål som uppdrag till en myndighet
1998:14	Swedish forest policy in an international perspective. (Utfört av FAO)
1998:15	Produktion eller miljö. (En mediaundersökning utförd av Göteborgs universitet)
1998:16	De trädbevuxna impedimentens betydelse som livsmiljöer för skogslevande växt- och djurarter
1998:17	Verksamhet inom Skogsvårdsorganisationen som kan utnyttjas i den nationella miljöövervakning
1998:19	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1998
1999:1	Nyckelbiotopsinventeringen 1993-1998. Slutrapport
1999:3	Sveriges sumpskogar. Resultat av sumpskogsinventeringen 1990-1998
2001:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2000
2001:2	Rekommendationer vid uttag av skogsbränsle och kompensationsgödsling
2001:3	Kontrollinventering av nyckelbiotoper år 2000
2001:4	Åtgärder mot markförsurning och för ett uthålligt brukande av skogsmarken
2001:5	Miljöövervakning av Biologisk mångfald i Nyckelbiotoper
2001:6	Utvärdering av samråden 1998 Skogsbruk - rennärning
2002:1	Skogsvårdsorganisationens utvärdering av skogspolitikens effekter - SUS 2001
2002:2	Skog för naturvårdsändamål – uppföljning av områdesskydd, frivilliga avsättningar, samt miljöhänsyn vid föryngringsavverkning
2002:4	Action plan to counteract soil acidification and to promote sustainable use of forestland
2002:6	Skogsmarksgödsling - effekter på skogshushållning, ekonomi, sysselsättning och miljön
2003:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2002
2003:2	Konsekvenser av ett förbud mot permetrinbehandling av skogsplanter
2004:1	Kontinuitetsskogar - en förstudie
2004:2	Landskapsekologiska kärnområden - LEKO, Redovisning av ett projekt 1999-2003
2004:3	Skogens sociala värden
2004:4	Inventering av nyckelbiotoper - Resultat 2003
2006:1	Stormen 2005 - en skoglig analys
2007:1	Övervakning av insektsangrepp - Slutrapport från Skogsstyrelsens regeringsuppdrag
2007:2	Kvävegödsling av skogsmark
2007:3	Skogsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper - Resultat till och med 2006
2007:4	Fördjupad utvärdering av Levande skogar
2007:5	Hållbart nyttjande av skog
2008:1	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:2	Rekommendationer vid uttag av avverkningsrester och askåterföring
2008:3	Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2008:4	Rundvirkes- och skogsbränslebalanser för år 2007 – SKA-VB 08
2009:1	Dikesrensningens regelverk
2009:2	Viltanpassad Skogsskötsel – Skogliga åtgärder för att minska skador
2009:3	Ny metod och nya definitioner i uppföljningen av frivilliga avsättningar
2009:4	Stubbsskörd – kunskapssammanställning och Skogsstyrelsens rekommendationer
2009:5	Vidareutveckling av pågående viltskadeinventeringar
2009:6	En märkbar förändring i skogsägarnas vardag – Projekt Skogsägarnas myndighetskontakter
2009:7	Regler om användning av främmande trädslag
2010:1	Vattenförvaltningen i skogen
2010:2	Nationell tillämpning av FLEGT – Forest Law Enforcement, Governance and Trade
2011:1	Rillsyn enl 9 kap miljöbalken av verksamhet på mark som omfattas av skogsvårdslagen
2011:2	Skogs- och miljöpolitiska mål – brister, orsaker och förslag på åtgärder
2011:3	Skogliga inventeringsmetoder i en kunskapsbaserad älgförvaltning
2011:4	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning samt om revidering av virkesmätningsslagstiftningen

2011:5	Uppföljning av hänsyn till rennärningen
2011:6	Översyn av föreskrifter och allmänna råd för 30 paragrafen SvL – Del 1
2011:7	Hjortdjurens inverkan på tillväxt av produktionsträd och rekrytering av betesbegärliga trädslag – problembeskrivning, orsaker och förslag till åtgärder
2012:1	Förslag på regelförenklingar i skogsvårdslagstiftningen
2012:2	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning
2012:3	Beredskap vid skador på skog
2013:1	Dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärning
2013:2	Uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning

Beställning av Rapporter och Meddelanden

Skogsstyrelsen,
Böcker och Broschyrer
551 83 JÖNKÖPING
Telefon: 036 – 35 93 40
växel 036 – 35 93 00
fax 036 – 19 06 22
e-post: bocker@skogsstyrelsen.se
www.skogsstyrelsen.se/bocker

I Skogsstyrelsens Meddelande-serie publiceras redogörelser, utredningar m.m. av officiell karaktär. Innehållet överensstämmer med myndighetens policy.

I Skogsstyrelsens Rapport-serie publiceras redogörelser och utredningar m.m. för vars innehåll författaren/författarna själva ansvarar.

Skogsstyrelsen publicerar dessutom fortlöpande: Foldrar, broschyrer, böcker m.m. inom skilda skogliga ämnesområden. Skogsstyrelsen är också utgivare av tidningen SkogsEko.

Den vederlagsgrundande virkesmätningen har varit reglerad i lag sedan år 1935. Syftet med lagstiftningen är att vederlagsgrundande virkesmätning ska utföras korrekt samt ge säljare och köpare jämbördig möjlighet att bedöma rimligt vederlag för försålt virke. Då nuvarande lag från år 1966 inte bedömdes motsvara i dag rådande förhållanden på virkesmarknaden, fick Skogsstyrelsen uppdraget från regeringen att utarbeta ett förslag till ny lagstiftning gällande vederlagsgrundande virkesmätning. Uppdraget redovisas i detta meddelande.